

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

# SCLOVENEK

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

## Klajpeda - Memel

V ospredju evropskega razburjenja stoji zdaj vprašanje, kaj se bo zgodilo s tako imenovanim »memelskim ozemljem«. Veliki tisk evropskih vesil se krčevito peča s tem vprašanjem, napoveduje nove razvoje, namigava na možnost nasilnih postopkov in nevarnost novih mednarodnih zapletljivostev.

Kaj je »memelsko ozemlje«? Kje tiči nevarnost novih napetosti? Memelsko ozemlje je ozek pas ozemlja ob reki Njemen, ki teče po nemško-litvanski meji, in ga tvori pristaniško mesto Klajpeda (nemško ime za to je Memel) z zaledjem. To ozemlje meri 443 kv. km površine, torej toliko, kakor najmanjši okraj v Sloveniji, in prebiva na njem okroglo 150.000 prebivalcev. Mesto samo ima okroglo 40.000 prebivalcev. Dve tretjini prebivalstva je nemškega, ostalo je litvanskega porekla.

Memelsko ozemlje uživa posebne predprave, ki so zajamčene od mednarodnega prava. V versajski mirovni pogodbi je bilo v členu 99. zapisano, da se je Nemčija odrekla temu ozemlju, in da so prevzela neposredno oblast nad njim štiri zmagovite velesile: Francija, Anglija, Italija in Japonska, ki so si zadale nalogo, da uredijo samoupravno življenje tega sicer majhnega, a z gospodarskega in vojaškega stališča zelo važnega ozemlja. Štiri zmagovite velesile so si to ozemlje pridržale zaradi tega, ker takrat, l. 1919, še ni bilo gotovo, kakšne državne tvorbe bodo nastale in se obdržale v zaledju, za katero pa je prav Memel — ali po litvansko Klajpeda — edini izhod na morje. Ko se je v naslednjih letih v zaledju organizirala litvanska republika in so bili dani vsi pogoji za njeno trajanje, so štiri imenovane velesile v posebni pogodbi dne 8. maja 1924 vse svoje pravice do memelskega ozemlja prenesle na litvansko državo, ki pa so ji naložile, da mora izvesti poseben samoupravni pravilnik, ki so ga štiri velesile sklenile in predpisale za to samoupravno ozemlje, ki pa »prehaja pod državno nadoblast litvanske republike«. Ta samoupravni pravilnik določa posebno zakonodajno skupščino (Seimelis) z 29 poslancev, tako da pride en poslanec na vsakih 5000 prebivalcev. Litvanska vlada imenuje za to ozemlje svojega zastopnika ali guvernerja, ki ima pravico, da odkloni uzakonitev zakonov, ki bi bili proti ustavi. Vladi ali deželni direktorij sestavlja pet članov, od katerih imenuje guverner predsednika, predsednik pa ostane štiri. Direktorij je odgovoren deželnemu zboru. Poseben gospodarski odbor šestih članov proučuje zakone gospodarskega in denarnega značaja. Samouprava obsega tudi lastno sodno oblast in seveda lastno upravno oblast. Zunanja politika in državna obramba spadata pod oblast osrednje litvanske vlade v Kaunasu (Kovnu).

Sožitje med Nemci, ki so imeli v deželnem zboru 24 poslanskih sedežev, in Litvinci, ki so jih imeli pet, nikoli ni bilo vzorno. Litvanska vlada je ljubosumno gledala na razmere na tem ozemlju, skozi katerega pelje edina življenjska zveza z morjem, in je seveda temu primerno tudi pazila, da iz tega ozemlja ni nastalo prevratno gnezdišče, ki bi bilo lahko ogrožalo obstoj države. Litvanska vlada je morala večkrat ostro posegovati, ker so se Nemci tako obnašali, kakor da z osrednjo vlado nimajo ničesar več opraviti. Do l. 1933, ko so v Nemčiji narodni socialisti prevzeli oblast, je še nekam šlo in je litvanska vlada še obvladala položaj ter to ozemlje upravljala po vidikih svoje državne politike. Toda takoj po l. 1933 so se obzorja zatemnila in je nemška manjšina čedalje bolj gledala proti Berlinu, kjer je smatrala, da prebivajo in vladajo tudi njeni predstojniki. Prvič je prišlo do nevarnega izbruha nesoglasij pri volitvah l. 1935, ko je nemška manjšina zahtevala plebiscit, da se izjavi, če hoče še naprej ostati v mejah Litve, ali pa se priključi k nemški državi. Toda Litva je takrat še obvladala položaj. Nemci so bili med seboj nezdružljivi, vlada v Kovnu pa je imenovala guvernerja, ki je samoupravni pravilnik nekoliko okrnil in bolj ostro navil centralistični vijak. Takrat so bili, kot se še vsi spominjamo, nekateri Nemci obtoženi veleizdaje in je proces povzročil po vsej Nemčiji silno razburjenje, ki pa se je kmalu poleglo in je Evropa na ta problem kmalu zopet pozabila.

Napetost je izbruhnila pri letošnjih volitvah. Memelski Nemci so imeli v rokah popolnoma druge adute. Imeli so pred seboj zgled Avstrije in zgled Sudetskih Nemcev ter so upravičeno pričakovali vsaj pomoč od nemške države, da uveljavijo svoje zahteve in izsilijo od litvanske vlade za enkrat popolno samoupravo, pozneje pa priključenje ozemlja k Nemčiji. Nemci so pri volitvah nastopili v strnjeni skupnosti in so na svoji listi zbrali 82% vseh volivnih upravičencev. Takoj so zagnali vik, da so bile volitve prav za prav plebiscit in da je bodočnost za memelske Nemce popolnoma jasna — oni želijo k nemški državi. Toda voditelj memelskih Nemcev Neumann je moral dobiti iz Berlina migljaj, naj nikar ne prenapenja svojih zahtev, češ da je Nemčija po zasedbi sudetskega ozemlja izrecno poudarila, da nima več nobenih hotenj po novih ozemljih in da je za bodočo nemško politiko na Baltiku mnogo bolj važno, da memelski Nemci ostanejo v mejah litvanske države, kjer bodo tvorili neke vrste most za uveljavljenje nemškega gospodarskega in političnega vpliva nad vso litvansko državo, ki kakor vemo in kar je zelo važno, meji na največjega nasprotnika Nemčije, na — sovjetsko Rusijo. Neumann se je povelju pokoril in izjavil, da memelski Nemci zahtevajo natančno izpolnjevanje samoupravnega pravilnika in nič drugega, in da bodo temeljite spremembe, če bi bile potrebne, sprožile ne memelski Nemci, ampak drugi činitelji.

Sredi tega prepira pa je Nemčija, izkoriščajoč zadrego male litvanske države in opirajoč se na

# „Francija bo branila sleherno ped svoje zemlje“

Pomembna izjava francoskega zunanjega ministra Bonneta

## Zanimivo stališče Francije v pogledu Ukrajine

Pariz, 15. decembra. b. Zunanji minister Bonnet je včeraj pred parlamentarnim odborom za zunanje zadeve podal poročilo o francoski zunanji politiki.

Bonnet je izrazil svojo zadovoljnost nad tem, da vlada popolna složnost med činitelji, ki skrbijo za francosko obrambo in med delovanjem diplomacije. Podčrtal je, da sporazum z Anglijo nikdar poprej ni bil tako trden kakor je sedaj. Predsednik angleške vlade Chamberlain je to potrdil v svojem včerajšnjem govoru, ko je rekel, da so odnosi med Francijo in Anglijo tako pristrani, da prehajajo čez okvir pravnih obvez in da slone na popolni istovetnosti interesov. Bonnet je odločno izjavil, da bo Francija branila vsako ped svoje zemlje, bodisi v Evropi, bodisi v Afriki ali kje drugje z orožjem v roki.

Razen na vprašanja o Tunisu in Korziki je minister za zunanje zadeve Bonnet odgovoril še na nekatera druga vprašanja članov odbora o aktualnih evropskih vprašanjih. Flandin in De Kirilis sta zahtevala pojasnila od Bonneta glede stališča francoske vlade do ukrajinskega vprašanja, ki po njunem mnenju pomenja nov poskus Nemčije, da dobi v svoj vpliv jugovzhodno in vzhodno Evropo. Zunanji minister Bonnet je na to vprašanje odgovoril, da po informacijah, ki jih ima iz Poljske in sovjetske Rusije, v Parizu ne smatrajo to vprašanje tako nujno, da bi bilo treba storiti kakšne ukrepe. Po informacijah iz poljskega in ruskega vira je to vprašanje, ki za sedaj ne more povzročiti nove evropske krize, to tem manj, ker tudi sama Nemčija uradno še ni objavila, kakšne namene ima z Ukrajino. Na drugo vprašanje Flandina, kakšne obveznosti ima Francija z ozirom na Ukrajino v zvezi s pogodbami in pakti, ki jih je sklenila s Poljsko in sovjetsko Rusijo, je francoski zunanji minister dejal, da Francija nima nobenih obveznosti, da prisrskoči na pomoč Poljski in sovjetski Rusiji v primeru, če bi se Ukrajina proglasila za neodvisno državo.

Glede priznanja generala Franca je Bonnet dejal, da to vprašanje za Francijo vsaj za sedaj še ni aktualno in bodo govorili o njem skupaj z vprašanji, ki jih je načela Italija v zvezi s svojimi zahtevami po Tunisu, Korsiki in Nizzu. Glede francosko-poljskega in francosko-sovjetskega pakta je zunanji minister Bonnet nenavadno energično poudaril, da francosko-nemška deklaracija, ki je bila podpisana v Parizu dne 6. decembra, ne zadeva dvostranskih pogojev, ki jih je Francija sklenila pred tem. Te pogodbe bodo tudi v bodoče imele svojo popolno vrednost. Minister je še jasno izrazil mnenje, da francosko-poljski in francosko-sovjetski pakt veljata tudi v primeru kakšnega neizzvanega napada od zunaj.

Tozadevno Bonnetovo poročilo pa je naletelo na ostro kritiko De Kirilisa, ki piše o Bonnetu v svojem listu »Epoque« sledeče:

## Značilna razprava v novi praški skupščini Oster napad poslanca Černija na Francijo

Praga, 15. dec. b. Po enourni debati je okrnjeno češkoslovaški parlament sprejel enoči z 148 proti 16 glasovi zakon o posebnih pooblastilih in tako dal predsedniku vlade pravico, da lahko potom dekretov izvede nadaljnje spremembe obstoječe ustave. Debata je bila zelo živahna in zelo jasna slika sedanjega stanja.

Prvi je govoril zastopnik preostale madžarske manjšine na Češkoslovaškem grof Esterhazy, ki je odklonil zakon o pooblastilih ter poudaril, da se bo madžarska narodna manjšina na Češkoslovaškem še naprej borila za 100% izpolnitev njenih pravic. Dogodki zadnjih mesecev naj bodo dokaz, kako nevarna je nezadovoljnost narodnostnih skupin v kaki državi.

Za češkoslovaško narodno zedinjeno stranko je govoril poslanec dr. Černi, ki je zahteval, da se uvede preiskava o razlogih narodne katastrofe. Zagovarjal je tudi prijateljstvo z Nemčijo, ker je to potreba zgodovine. V najtežjih trenutkih smo izgubili svoje prijatelje. Leta 1870. smo bili edini narod, ki je v češkem parlamentu pred vsem svetom manifestiral svoje simpatije za Francijo. Leta 1938. se v francoski poslanski zbornici ni našel en sam poslanec, ki bi se spomnil naše manifestacije v l. 1870. Zaradi tega spreminjamo organizacijo naše notranje in zunanje politike načelno in dosledno.

uspehe svoje letošnje manjšinske politike začela z Litvo trgovinska pogajanja, ki naj gospodarske odnose med obema državama popolnoma preuredi, to se pravi, da naj Litvo več ali manj spravijo pod gospodarsko odvisnost Velike Nemčije.

V spor so se vmešale tudi velesile in toliko, ker so svoje dni samoupravni pravilnik soppisale in imajo danes pravno možnost, da protestirajo, če bi se brez njih kaj spreminjalo. Ostalo bo pri protestu, tem bolj, ker Nemčija ozemlja noče zaseeti. Le Anglija ima druge koristi pred očmi. Anglija si je z trgovinsko pogodbo Litvo v gospodarskem oziru osvojila. Litva je bila za

Na krmilu Francije predstavlja Bonnet brodolomec na propadli ladji, brodolomec, ki ga vihar nosi neznan usodi nasproti.

## Francija 35 milijard za narodno obrambo

Pariz, 15. decembra. TG. Francoski parlament je noč razpravljal o proračunu za prihodnje leto. Proračun dosega 66 milijard in 145 milijonov frankov (88 milijard din). Toda ta proračun ne vsebuje izdatkov izrednega proračuna, ki je v Franciji določen za kritje potreb narodne obrambe. Izredni proračun dosega 28 milijard frankov (35 milijard din), ki bodo vsi šli za oboroženo silo, izvzemši 3 milijard frankov za razna v proračunu neimenovana javna dela. Poročevalec je poudaril, da Francija neobhodno potrebuje ta denar z ozirom na zunanje-politični po-

ložaj. Iz tega razloga bo vlada prosila parlament, naj v pospešenem postopku proračun sprejme in stavi domovini na razpolago sredstva, ki so ji za njeno varnost potrebna.

## Francoske priprave v Tuniziji

Bizerta, 15. decembra. Francoska oblast se mrzlično pripravlja za primer, če bi bilo treba braniti tuniško obalo pred kakšnim napadom s strani morja. V Bizerti se nahajajo podmornice in hidroplani kakor tudi več križark in rušilcev, ki so bili poslani iz Toulona za okrepitev bizertske morske baze. Razen tega so po vseh točkah obale razvrščene čete iz utrjenih krajev, kakor tudi v krajih, ki se šele sedaj z vso naglico utrjujejo. Tudi so na rti postavljene dobro skrite radio postaje. Večina čet so črnci iz Senegala, dočim domačini delajo utrdbe.

## 20 milijard za orožje v italijanskem proračunu Bojevite manifestacije v parlamentu

Rim, 15. decembra. Ministrski svet, ki se je zbral 14. t. m. v Palazo Viminale pod predsedstvom Mussolinija, je odobril državni proračun za l. 1939-40. Po tem proračunu so določeni skupni stroški na 29.316.008.926 lir, dohodki na 24 milijard 561.002.224 lir, torej je treba pokriti minus 4.755.006.701 lir. Za nadaljnji razvoj in pospešitev oborožitve italijanskih kopnih, pomorskih, zračnih vojni sil je v tem proračunu določenih okoli 10 milijard lir (20 milijard dinarjev), to je dve milijardi in pol več nego do sedaj. To zvišanje utemeljuje ministrski svet z neobhodno nujnostjo mednarodnega položaja. Sprito visokih števil, ki jih izkazujejo v tem pogledu preračuni tako zvanih velikih demokracij, je, kakor pravi poročilo vlade, več kot naravno, da italijanski fašizem pred tem dejstvom ne zapira oči in da stori vse, da zagotovi svete pravice italijanskega naroda, ki mora biti pripravljen za vsak primer.

Zelo so zvišane tudi potrebščine za javna dela v znesku 1 milijarde in pol, ki se bo potrošila v prvi vrsti za avtomobilsko cestno omrežje ter za nove brodogradnje trgovske mornarice. Za pospeševanje kmetijstva, velikopoteznih bonifikacij in regulacij ter za notranjo kanalizacijo je določena 1 milijarda lir, za italijansko Afriko pa vsota, ki je blizu 2 milijardam. Velika vsota je v resoru za kmetijstvo določena za hidroelektrifikacijo dežele.

Avtonomna podjetja države so deloma aktivna, deloma popolnoma izravnoveščena. Isto velja za železnice, ki se bodo popolnoma elektrificirale. Glede izravnave proračuna 1939-40, v katerem je tudi določena vsota za dela na svetovni razstavi 1942, bo sklepal ministrski svet 16. t. m.

Vsote, ki so določene za pospešeno oborožitev in sicer 4 milijarde za kopno armado, 3 milijarde in pol za mornarico in 2 milijardi in pol za letalstvo, so kajpada v inozemstvu zbudile veliko pozornost.

Rim, 15. decembra. Včeraj se je zaključilo zasedanje poslanske zbornice, ki se ne bo več zbrala, ker se bo sklicala prihodnjič že nova zbornica, ki bo sestavljena po novi postavi kot korporativno zastopstvo vse Italije. Zadnja seja stare zbornice je imela zelo slovesen značaj in je posebno podčrtala pripravljenost italijanskega naroda za bodoče dogodke.

Predsednik zbornice je najprej predlagal ovacijo kralju. Potem je zbornica priredila navdušeno manifestacijo Mussoliniju, nakar je predsednik Costanzo Ciano imel zaključni govor. Dejal je, da bodo zastopniki italijanskega naroda sledili svojem vodji kadarkoli in kamorkoli jih bo poklical, naj bo to v parlamentu ali pa izven njega. (Burno ploskanje.) Nato pa se je spomnil postave, ki je bila sklenjena na predidni seji, da bodo namerje v primeru vojne vsi poslanci fašistične stanovske zbornice brez oziroma na svojo starost, ali na svoje zdravje, čeprav bi bili že proglašeni za invalide, imeli to pravico, da bodo takoj kot prvi poklicani pod orožje in sicer v prve okope.

Nato se je zbornica razšla med viharnimi manifestacijami kralju, vodji in Italiji.

## Sporočilo sv. očeta Ukrajincem v Galiciji

Lvov, 15. decembra. AA. (Pat.) Apostolski nuncij msgr. Cortesi, ki se je te dni mudil v Lvovu, je dal pred svojo vrnitvijo v Varšavo fašnikarjem izjavo, v kateri pravi, da je dobil od sv. očeta nalogo, naj raztolmači očetovsko skrb sv. očeta za to verno pokrajino. Vlada Cerkev je vznemirjen zaradi nasprotij, do katerih je prišlo med prebivalstvom tega kraja. Sv. oče je pozval posameznike in vse narode, naj na oltar splošnega miru žrtvujejo vse mržnje in da v tem smislu najdejo tudi sporazum.

Varšava, 15. decembra. AA. (Stefani.) Sveta stolica je uradno posredovala za pomiritev Poljakov in Ukrajincev, med katerimi so zadnje čase vzplamteli resnejši spori, ki so se pa povečali po intervenciji grško-katoliškega nadškofa metropolitana Septickega v korist Ukrajincev. Papeški nuncij msgr. Cortesi je bil te dni v Lvovu, kjer je osebo po nalogu sv. stolice skušal pomiriti Poljake in Ukrajince. V zvezi s tem intervencijo je bilo za tisk izdano sporočilo, ki pravi, da sveta stolica s precejšnjo vznemirjenostjo opazuje škodljiva nasprotja, ki ločujejo prebivalce Poljske. Sveta stolica poziva svoje vernike, naj najdejo pravo pot za sporazum in poravnavo.

## Sovjeti se boje za svoje Ukrajince

Praga, 15. decembra. Poslanik sovjetske Rusije je vložil pri ministrstvu za zunanje zadeve protest moskovske vlade zaradi pisanja češkega tiska, ki se zavzema za ustanovitev neodvisne Ukrajine in za osvoboditev Ukrajincev izpod ruskega in poljskega jarma.

Dunajska vremenska napoved: Zmanjšanje oblačnosti, najbrž sneg, mrzleje. Zagrebska vremenska napoved: Oblačno. Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo hladno, oblačno in deževno vreme. V planinskih predelih bo bržkone padal sneg.

Anglijo tudi zelo ugodna postojanka na Baltičkem morju, od koder je nadzirala vse ostale baltičke države. V sedanjem položaju, ki je nastopil zaradi memelskega prepira, pa je več kakor gotovo, da bo Anglija izgubila vse prednostne pravice in da bo na njeno mesto sedla Nemčija, ki je tudi spoznala važnost Litve ne toliko zaradi svoje baltičke politike kakor v zvezi z nemškimi načerti, da se v bližnji bodočnosti izvede od severa in od juga (z Baltika in skozi Ukrajino) na sovjetsko Rusijo naval, ki bi mu morala podleči.

V tem leži vsa pomembnost prepira, ki je nastal v tej mali deželici, a ki je dobil svetovni odjek.

## Španija gre v tretjo vojno zimo

V Španiji se prične zima zelo pozno, navadno šele okrog božiča. Njen pričetek se javlja s silnim deževjem na obalah in z velikimi snežnimi viharji na visokih planotah v notranjosti. Letos je že tretja zima, ki jo bo nesrečna Španija morala preživeti v vojni. Kakšna je stanje v obeh taborih?

Gotovo je rdeča Španija v teh letih izvežala veliko armado, ki je sedaj disciplinirana in sposobna pravega vojskovanja. Toda vedno bolj se javlja pomanjkanje živeža. Pa nekaterih vesteh se pomanjkanje živil čuti tudi pri rdečih četah na bojiščih. Pač pa je na eplečno dobro preskrbljeno za vojni material, ker je zlasti v Kataloniji tako močna vojna industrija, da lahko z vsem potrebnim oskrbi čete na bojiščih. Razen tega pa ljudska fronta tudi iz inozemstva more dobiti orožja kolikor hoče, oziroma boljše, kolikor ga more plačati. Politične razprtije v rdečem taboru trajajo dalje, vendar niso tolikšne, da bi prišlo do odkritega preloma med posameznimi strankami. Vendar je značilna, da je bil Prieto, ki velja za voditelja socialistov in poleg predsednika Negrina za najmočnejšo osebnost v vladi, odposlan pod neko prazno pretezo v Chile.

Zunanje politični položaj rdeče Španije pa je precej slabši kot pred nekaj meseci. Nedavno sta iz odbora za nevmešavanje v špansko državljansko vojno izstopili Belgija in Švedska. Belgija je razen tega imenovala tudi svojega posebnega zastopnika v Burgosu. V zunanji politiki je barcelonska vlada vedno bolj osamljena in je očitno, da vse pomembnejše evropske države polagajo večjo važnost na dobro razmerje z generalom Francom. Ako Anglija in Francija generalu Francu nista hoteli priznati pravice vojujoče se države, nista tega storili iz simpatij do Negrinove vlade, ampak radi njune splošne politike, radi katere zaenkrat še nočeta dati te svoje karte iz rok. V resnici pa je zanimanje za rdečo Španijo v Evropi zelo padlo.

Kar tiče nacionalistične Španije, se je tudi tu v zadnjem času pričelo javljati pomanjkanje nekaterih potrebščin. Prebivalstvo si gotovo želi konca vojne. Zelo mnogo jih je, ki imajo svoje na rdeči strani in trepetajo za njih usodo. Mnogi bi se tudi radi vrnili k svojemu delu v Madrid, Valencijo ali Barcelono ter druga važna industrijska središča, ki so se vedno pod rdečo vlado. Vendar je vkljub temu zaupanje v Franca v končno zmago neomajano in tudi temu odgovarjajoča požrtvovalnost prebivalstva.

Franco je sedajni odmor na bojiščih porabil v ta, da je pričel obširno prenosno svoje armade.

V etodnevni bitki v kolenu reke Ebra se je namreč izkazalo, da Francova armada ni dovolj trdno organizirana in da ji v odločilnih trenutkih pogosto manjka ona prožnost, ki vodi končno do zaželjenega uspeha. Kolikor je do sedaj znano, je bila reorganizirana vsa armada v Kataloniji in v srednji Španiji do Madrida. Za srednjo in južno armado pa še manjkajo poročila.

Rdeča Španija pričakuje nove Francove ofenzive. Seveda vlada veliko zanima, kje se bo pričela. Zaenkrat ni mogoče še nič gotovega reči. Vendar pa se iz nekkih znakov sklepa, da bo Franco vendarle hotel prodreti proti Barceloni in uničiti rdečo severno armado, o kateri je prepričan, da mu bo prvi hip zopet padla v hrbet, kakor hitro se bo lotil kakšne obširnejše akcije pred Valencijo ali Madridom.

Toda sedanje vremenske razmere niso prav nič ugodne za vojevanje. Razen tega je bitka ob Ebru Francove zaloge streliva tako izčrpala, da še nekaj časa ne bo sposobna za kako večjo vojno akcijo. Radi tega je verjetno da v prihodnjih tednih še ni pričakovati kakšnih večjih bojev na španskem polotoku.

### Rdeča Španija izčrpana

Saragossa, 15. dec. Zaradi dolgega odmora na fronti, za katero se general Franco pripravlja za zadnji udarec proti marksistični republiki, vlada v rdeči Kataloniji velika nervoznost in vznemirjenost. Katalonsko kmečko prebivalstvo zahteva, naj se sklene z narodno armado mir. Na čelu mirovnega gibanja je znani marksist Besteiro, ki je predsedniku republike Azani predlagal, naj odstavi Negrina in sestavi tako vlado, ki bi mogla takoj začeti pogajanja z generalom Francom. Republikanska Španija je tudi finančno tako izčrpana, da je morala vlada v zadnjih štirih tednih zopet prodati 117 umetnin iz slovečega madridskega muzeja del Prado, da plača vojne dolgove. Besteiru pa se upira najbolj Negrin sam, kakor tudi vrhovni poveljnik rdeče armade Minja in politik Casado. Negrin je sklenil, da se vojuje dalje, v prvi vrsti iz strahu pred komunisti, ki so izjavili, da se bodo popolnoma polastili vse oblasti, če bi Negrin odnehal.

Vrhovno poveljstvo republikanske armade namerava akcijo na kordovski fronti, ker se zbirajo večje množice armade pod poveljstvom generala Matallana, na katerega postavlja sedaj Negrinova vlada vse svoje upanje.

## Jnsarske zvezde, ki so mrknile

JNS je likvidirala ter je je konec. Pokončala so jo volitve dne 11. decembra. Nič ni njenim vodjem pomagalo, da so zopet enkrat zavrgli vsa svoja načela, zaradi katerih so druge metali po ječah, kljub temu, in morda zaradi tega še bolj, so bili od ljudstva obojejeni.

Usoda dravobanskega krila te stranke je znana. Dr. Kramer skupaj s socialisti v Ljubljani ni dobil več ko eno boro desetino vseh ljubljanskih volitev. Razmeroma je malo manj je dobil nekaj v predvojnih letih častiljivi ljubljanski obrtnik, ki je za šalo kandidiral v občinski svet s programom, da bo ljubljansko megljo pobasal v vrče in jo tako odpravil. Torej politika ljubljanske kazine je na Slovenskem likvidirana.

Prav tako je likvidirana JNS po vsej državi. Le oglejmo si malo številke, kjer so si vodje te nekak tako nasilne stranke upali pokazati. Velja Popović je bil zloglasni notranji minister te stranke in tistega zasovražena režima. Ta mož je kot voditelj JNS kandidiral sedaj v temniškem okraju v Srbiji, v moravski banovini. Tam je prišlo na voliče 6834 volivcev. JRZ je dobila tam 5505 glasov in opozicijski kandidati Mačkove liste 1325 glasov. Velja Popović pa je med njimi dobil zgolj 330 glasov, torej razmeroma še malo manj ko dr. Kramer v Ljubljani. Kajpada je mož s tem izgubil s političnega pozorišča.

V okraju Negotin v moravski banovini je kandidiral Peter Živković, sam šef JNS, ki je tamkaj doma. Pa je od 10.000 glasov dobil le 3411 ter ni bil izvoljen. Po ostanku in volivni sreči bo ta mož prišel v skupščino v bosanskem okraju Kotor Varoš v vrbški banovini, kjer je dobil iz ostanka 1383 glasov svoj mandat. S takimi številkami se morejo dandanes postavljati voditelji JNS.

Druge take jnsarske zvezde žalostnega spomina je Bogoljub Jeftić, ki je kandidiral v Požarevu. Tam je volilo 14.163 volivcev, a le 1948 jih je bilo, ki so se zmenili za Jeftića, vsi drugi so ga odklonili.

Naslednji v tej družbi je glasoviti Jovan Banjanin, ki je izrazit uničevalec Slovencev. Njega je doletela ista usoda. Kandidiral je v zetski banovini, in sicer v okraju Plevlje. Tukaj je glasovalo 6722 volivcev, od katerih pa je Banjanin dobil le borih 289 glasov. Pa nikar misliti, da je Banjaninu njegove glasove kdo ukradel! V tistem okraju je namreč opozicija dobila večino, in sicer 3494 glasov proti 3223 vladnim, pa so opozicijski volivci sami Banjaninu, voditelju JNS, dali tako broc. Saj jo je zaslužil!

Glasoviti Milan Božić je v Sremskih Karlovcih od 9541 glasov dobil le 101 glas!

V okraju Jaša Tomić je od 9375 oddanih glasov dobil JNSar Slavko Šečerov le 88 glasov kljub temu, da so drugi kandidacije opozicije v tem okraju dobili 4122 glasov!

V okraju Kragujevac v Srbiji je kandidirala še ena jnsarska zvezda, znani dr. Dragotin Kojić, ki se ga je prišlo tudi ime »Lipicaner«. Ta mož je med 13.000 volivci tega okraja zbral na svoje ime le 836 glasov, vsi drugi so mu obrnili hrbet, ne la od vladnih, marveč tudi od opozicijskih vrst.

Malo več erede je imel le znani bogataš Ilija Mihajlović, ki je v orašackem okraju od 7527 oddanih glasov dobil 2866 ter bo, kakor njegov šef Živković, z ostankom prišel v skupščino. To pa je tudi vse, kar se je ob potopu rešilo s potopljene jnsarske barke.

Pisali smo že o žalostni usodi, ki je zadela dr. Andjelinovića v Splitu in v okolici, kjer je ta jnsarska zvezda med okroglo 30.000 volivci dobila na svoje častito jnsarsko ime le kakih 600 glasov.

Tako je JNS žalostno likvidirala in njene zvezde so za vedno mrknile! Teга dejstva ne spravi s sveta nobeno kazinsko zavijanje resnice. Pred obupanci zija strahotno pogorišče. Kdo bi se na podlagi vsega tega še mogel čuditi, če gospodje sedaj sebe in lahko verne svoje pristaje, kolikor jih še imajo, tolažijo s tem, da si izmišljajo, kako imajo prav za prav oni večino in ne vlada. Navedene številke o porazu jnsarskih glav dovolj dokazujejo, kako prazni so vsi upi, da bi te zvezde še kdaj zasijale!

### Glavni volivni odbor deluje

Belgrad, 15. decembra. m. Glavni volivni odbor je v narodni skupščini pričel s pregledovanjem volivnih listin o izvršenih volitvah v posameznih okrajih. Delo je razdeljeno v posamezne odseke. Odsek, ki pregleduje volivni material za upravno področje Belgrad, Zemun in Pančevo ter za posamezne okraje v dravski banovini, je danes pregledala material za Belgrad.

### Osebnosti

Belgrad, 15. decembra. m. Z odlokom finančnega ministra je postavljen pri podružnici Poštna hranilnice v Ljubljani v 10. skup. Julij Jesih.

### Belgrajske novice

Belgrad, 15. decembra. m. Danes so se vrnili v Belgrad še ostali člani kraljevske vlade. Popoldne so vsi prisostvovali seji kr. vlade, ki je pričela ob 5 popoldne in ob času, ko to poročamo, še traja.

Belgrad, 15. decembra. m. Ministrstvo za kmetijstvo je sklicalo konferenco sadjarskih strokovnjakov iz vse države. Konferenca je pričela zasedati danes v prostorih Srbske kmetijske družbe. Iz Slovenije sodelujeta na konferenci gg. Prieh in Kafol. Na konferenci se razpravlja o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s pospeševanjem in obnovno sadjarstvo. Prav tako bodo na konferenci razpravljali o definitivni redakciji zakona o sadjarstvu in vinogradništvu, o pravilniku o renoviranju sadjarstva ter o unifikaciji sadjarske terminologije.

Belgrad, 15. decembra. m. Francoska industrija parfuma se je začela zanimati za nakup jugoslovanskih rož in dišečih rastlin. Zaradi tega je zaprosila glavno zadržno zvezo, naj pokrene vprašanje ustanovitve francosko-jugoslovanske zbornice, ki bi »pospeševala nakup teh rož in dišečih rastlin za potrebe francoske industrije parfuma.

### Drobne novice

Bukarešta, 15. decembra. b. Iz vladnih krogov poročajo, da bo bivši ministrski predsednik Vajda Voevod imenovan za novega poslanika v Berlinu.

Chust, 15. decembra. AA. DNB. V Chustu je bil ustanovljen romunski generalni konzulat. Za generalnega konzula je bil imenovan Savareanu, ki je bil do sedaj konzul v romunskem poslaništvu v Pragi.

Rim, 15. decembra. AA. DNB. Tisk posveča veliko pozornost naredbi tajnika fašistične stranke Staraceja, da fašisti ne smejo biti člani italijansko-francoskega združenja bivših bojevnikov ter italijansko-francoske parlamentarne skupine.

Jeruzalem, 15. decembra. AA. DNB. Pristanišče Haifa je zaprto. Dostop je dovoljen samo osebam, ki imajo posebne legitimacije.

Budimpešta, 15. decembra. AA. Havas. Po glasovih in vesteh, ki krožijo v Budimpešti, namerava prosvetni minister grof Teleky odstopiti.

Spaho in dr. Branko Kaludjerčić, za Visoko dr. Šefkija Behmen, za sarajevsko okolico dr. Savo Besarović, za Zepče Džafar Kulenović, za Rogatica dr. Hifzija Gavran Kapetanović, za Tuzlo dr. Mehmed Spaho, za Bijelino Ljubomir Pantić, za Zvornik Husein Čumović, za Kladanj Avdo Salihbegović, za Srebrenico Izmet Bektašević, za Brčko Stevo Maksimović, za Azbukovo Tihomir Vasić, za Kolubarski okraj Andjelko Mihajlović, za podgorški okraj Djura Janković, za radževski okraj Uroš Nedeljković, za jadranski okraj Dimitrije Pavlović, za Mačvo dr. Mladen Milošević, za pocerški okraj Ilija Popović, za temnavski okraj dr. Jovan Mišaković, za valjevski okraj Dragomir Samokresović, za zlatiborski Sreten Kuzeljević, za ljubiški Vojko Čvrkić, za moravski dr. Božidar Spasović, za ražanski Miloje Rajaković, za Užice dr. Cvetko Zotović, za žrnogorski okraj Jakob Tomić, za gradučevski Radomir Cvijović, za ariljski okraj Vojko Novilović, za trznjevski Svetolik Stanković.

Poslanci združene opozicije pa so: za Fojnico dr. Nino Ljubičić, za Travnik Anton Matković, za Vlasetine dr. Miloš Tupanjanin, za okraj pasavotamnnavski okraj Milorad Marković, za posavski Vojislav Lazić, za požeški Milivoje Ilijić.

### Poslanci zetske banovine:

V tej banovini dobi JRZ 26 poslancev, združena opozicija pa 6.

Poslanci JRZ so: za okraj Berane Zarija Joksimović, za Priboj Milan Džeković, za Andrijevico Novica Popović, za Bijelo polje Jusuf Corović, za Mileševu Muhamed Hašimbegović, za Plevlje Šefkija Salmanović, za Novo varoš dr. Slobodan Puririć, za Gatac Veljko Višnjavec, za Trebinje Savo Danilović, za Nevestinje Uroš Doder, za ljubinski okraj Slavko Radković, za Bar Djuro Čević, za mesto Cetinje Lale Zuber, za Foča Izmet beg Gavran Kapetanović, za Nikšić Jovan Radulović, za Boko Kotorško Djuro Drašković, za Podgorico Nešo Ščepović, za okraj podrimski Mustafa Durgutović, za Studenico Velimir Kurušević, za Djakovico dr. Ljuba Popović, za Peš Miro Protić, za Deževu Tihomir Sarković, za Drenico Asim Ljuža, za okraj istočki Aden Marmulaković, za štaški Tihomir Sarković, za Koeovski Mitrović Momočilo Janković, za Sjenico Miloš Ataneković.

Poslanci opozicije pa so: za okraj šavnjski Mihajlo Adić, za Kolasin Trika Židić, za Bileće dr. Lazar Marković, za Danilovgrad Pavlo Jovović, za dubrovniki Roko Mišetić, za cetinjsko okolico dr. Sekula Drljević.

### Sokol na Slovaškem razpuščen

Bratislava, 15. decembra. c. Slovaška vlada je na vsem Slovaškem razpustila vsa sokolska in socialistična telovadna in športna društva. Vse premoženje teh društev pripada poslej odsekom Hlinkove garde.

### Chamberlain bo govoril spet v ponedeljek

London, 15. dec. b. INS poroča, da bo angleški ministrski predsednik Chamberlain v ponedeljek 19. decembra še enkrat govoril v poslanski zbornici o zunanji politiki ter bo na široko orisal položaj v Evropi in stalistične britanske vlade, do raznih zunanje političnih problemov. Pričakujejo, da se bo Chamberlain v glavnem bavil z odnosi med Italijo in Francijo, ki so se poslabšali veled nedavnih dogodkov v Tunisu in na Korziki.

### Eden -- vodja mladih konservativcev

London, 15. decembra. c. Mlajši konservativni poslanci, ki ne odobravajo vladne zunanje politike, so sklenili izstopiti iz konservativnega poslanskega kluba in pod Edenovim vodstvom ustanoviti lastni parlamentarni klub. Klub bo v parlamentu posebno kritiziral Chamberlainovo politiko napram Italiji in Nemčiji.

### Plevicka — 20 let robije

(Glej poročilo o procesu na 6. strani!)

Pariz, 15. decembra. TG. Danes je bila razglašena sodba v zadevi Skoblin-Müller ter je bila ga. Skoblin (Plevicka) obsodena na 20 let težke ječe in 10 let izgnanstva. S tem je zaključena afera, ki je v ruskih političnih krogih v Parizu povzročila toliko vznemirjenja in prahu ob času, ko je neznankam izginil general Müller, katerega so brčkone umorili sovjetski agenti.

### V Nemčiji bodo uredili tudi »cigansko vprašanje«

Berlin, 15. dec. AA. Havas: Kakor se je zvedelo, je nemška vlada sklenila sedaj urediti tudi takozvano »cigansko vprašanje«. Vodja nemške policije je odredil, da morajo vsi cigani in njihovi sorodniki pri policiji vložiti svoje družinske podatke, da bodo nato lahko ugotovili stopnjo čistosti njihove krvi. Ciganske skupine, ki krožijo po Nemčiji, bodo razpustili, vsekakor pa ne bodo mogli ostati v obmejnih okrajih. Ciganov ne bo bodo podili iz mest, ki imajo več kot 500.000 prebivalcev, da ne bi preveč obremenili kmečkega prebivalstva.

### Schacht v Londonu

London, 15. dec. AA. Reuter: Hjalmar Schacht, predsednik nemške Narodne banke, je bil včeraj na kosilu v spodnji zbornici. Kosilo je priredilo nekaj njegovih prijateljev. O samem obisku pa ne dajejo v Londonu nikakih zanesljivih točnih obvestil.

### Zarota v Bagdadu

Bagdad, 15. dec. AA. Havas: Policija je prišla večje število oseb zaradi zarote proti državi. Vsi aretirani pripadajo okolici bivšega diktatorja generala Behira Sidkija, ki je padel kot žrtev atentata v Mosul julija lanskega leta. Vse aretirane osebe so bile konfinirane. Med njimi se nahaja tudi bivši minister za narodno obrambo Mahmud šejk, bivši pribočnik ubitega diktatorja Ali Hal' in bivši vojni ataše v Londonu polkovnik Hakir-Vadi.

### Ali bo Madžarska zapustila ZN

Budimpešta, 15. dec. AA. Havas: Ker so nekateri listi objavili vest, da bo Madžarska kmalu izstopila iz Zveze narodov, pristojni krogi izjavljajo, da to vprašanje ni aktualno. Vendar pa dostavljajo, da se madžarsko stališče lahko spremeni, če bi okoliščine to zahtevale.

New Delhi, 15. decembra. b. V Vaziri stanu je prišlo do novega napada vstajev na taborišče angleške vojske. Razvila se je huda bitka, ki se je končala s porazom upornikov. Več vstajev je mrtvih, mnogo pa ranjenih.

## Imena novih poslancev

### Lista JRZ dobi 304 poslance, opozicija pa 64

Na podlagi volivnega zakona, ki ga je bil naredil Živković, da bi z njim potlačil opozicijo, dobi lista državna lista, ki je v vsej državi dobila večino, takoj dve tretjini vseh mandatov, tudi v tistih banovinah, kjer je morda kaka druga lista dobila veliko večino. Za Slovenijo to danes ne prihaja v poštev, ker bi JRZ tudi po kakem drugem volivnem redu dobila vse mandate. Pač pa bi bila opozicija, ko bi bila zmagala drugod v državi, lahko dobila 17 mandatov od 29. Ker pa je JRZ v vsej državi dobila večino, dobi JRZ v Sloveniji vse mandate, ker nobena druga stranka na Slovenskem v nobenem okraju nima absolutne večine.

Po vsej državi dobi JRZ poleg nosilca dr. Stojadinovića še 303 poslance, opozicija pa poleg dr. Mačka še 67 poslancev.

#### Slovenski poslanci so:

Za okraj Brežice Josip Tratnik, za Gornji grad Martin Stehlovič, za Doljno Lendavo dr. Franc Klar, za Konjice dr. Maksim Sešek, za Laško Mirko Bitenc, za Ljutomer Franc Snoj, za Maribor levi breg Franc Zebot in Josip Spindler, za Maribor desni breg Franc Koban, za Mursko Soboto Franc Bajlec, za Dravograd Karel Gavšek, za Ptuj Marko Kranjec, za Slovenj Gradec Iv. Theuerschuh, za Celje Alojzij Mihelič, za Šmarje dr. A. Ogrizek, za Ljubljano mesto dr. Anton Korosec in Pavle Masič, za ljubljansko okolico dr. Anton Korosec in Miloš Stare, za Kamnik Janez Strein, za Kočevje Alojzij Rigler, za Kranj Janez Brodar, za Krško dr. Miha Krek, za Litijo dr. Jože Lavrič, za Logatec Franc Gabrovšek, za Novo mesto dr. Franc Kulovec, za Radovljico dr. Albin Šmajd, za Škofjo Loko Ivan Dolencec.

#### Poslanci savske banovine:

V savski banovini dobi po volivnem zakonu na podlagi volivnega izida JRZ 45 poslancev, združena opozicija pa 81.

Poslanci JRZ so: za okraj Komenica fin. minister Dušan Letica, za Gospič Josip Cvetič, za Gračac dr. Uroš Trbojevič, za Otočac dr. Miletič, za Brinjo dr. Vekoslav Miletič, za okraj dolnelapaški Stevo Radjenović, za Slunj Svetozar Drenovac, za Vojnik dr. Milovan Grba, za Ogulin Djuro Mikišević, za Sušak dr. Niko Mikuličič, za Krk dr. Dinko Roki, za okraj krbovski Sava Jakšič, za Kastav Luka Kostrenčič, za mesto Zagreb žnj. Nikola Kabalina, Dragotin Grčić, Dragotin Domanjko, Franjo Kukuljevič, za okraj Glina Bogdan Ercegović, za Kostanjico dr. Djordje Marković, za Virginjost dr. Radivoje Vorkapić, za Petrinjo dr. Simeon Trumič, za Sisak Stanko Dragosavljevič, za Karlovac Zvonimir Čeliković, za Čakovec dr. Bogdan Stopar, za Varaždin dr. Bogdan Stopar, za Prelog dr. Lavoslav Hanžek, za Ludbreg Djuro Crkliček, za Ivanje Stjepan Novaković, za Krapino Milan Dobrovoljac, za Klanjce Milan Dobrovoljac, za Grubišno polje Dušan Bubič, za Bjelovar dr. Stjepan Bubič, za Garšnično Vasilij Dragaš, za Koprivnico Adam Marin, za Bijelovar Ante Kovač, za Pakrac Ignacij Titvara, za Vinkovec dr. Paja Sumanovac, za Daruvar Toma Radosavljevič, za Slavonski Brod dr. Dragan Damić, za Okučane Djuro Mikišević, za Vukovar Miloš Vidaković, za Osijek Nikola Kabalina in Djura Janković, za Slatina Života Milanović, za Našice dr. Milan Stijić.

Združena opozicija pa v tej banovini dobi tehte 81 poslancev: za okraj Perušić Ivan Sigurniak, za Rab dr. Jovan Andras, za Senj Matija Moguš, za Udbino Sava Mamula, za Delnice dr. Ivan Subašič, za Novi Grca Hečimović, za Crikvenico Franjo Borič, za Cabar dr. Ante Cividini, za Veliko gorico Ivan Robič, za Dugo selo Nikola Srdović, za zagrebško okolico Franjo Malčić, za Jastrebarsko Franjo Novosel, za Pisarovino Karlo Mrak, za Samobor Jure Španović, za Sv. Ivan Zelina Andrija Papa, za Dolenjo Stubico Jure Kempelja, za Zlatar dr. Josip Torbar, za Novi Marof dr. Tomo Jančević, za Pregrad Mato Domović, za Durdjevo Tomo Voljković, za Krizevec Luka Jeković, za Kutino Mio Stuparič, za čazmanski okraj Andrija Pavlič, za Požeško dr. Emil Tanan, za Zupanje Anton Babič, za Novo Gradsko Josip Palajić, za Novsko Ignjat Terihaj, za Valpovo dr.

Stefan Hefer, za Virovitico Martin Mesaroš, za Dolnji Miholjac dr. Ivan Majcen, za Djakovo Stipe Balentović.

#### Poslanec primorske banovine:

V tej banovini dobi vladna stranka JRZ 14 poslancev, opozicija pa 10.

Vladni poslanci so: za Knin dr. Niko Novaković, za Benkovec dr. Vuk Vujanović, za Šibenik dr. Slavko Grubišić, za mesto Split dr. Vlado Matošić, za Sinj Miloš Tripalo, za splitsko-okolico Niko Čipiko, za Makarsko Ante Maštrovič, za Korčulo Joahim Kunjašič, za Bugojino dr. Milan Ulmanas, za Konjice dr. Hifzija Gavran Kapetanović, za Mostar Husein Čimič in Jovan Radulović, za Stolac Avdo Rizmanbegović.

Združena opozicija pa bo imela tele poslance: Biograd na moru Josip Silobričič, na Braču Ivan Mladineo, Imotsko dr. Mihovilo Vuković, Metković dr. Nino Bjelovučič, v Preki dr. Karlo Zunjević, na Hvaru dr. Josip Perković, v Tarnopolju grad dr. Jore Šutej, v Livnem Ivan Čelan, v Ljubuškem dr. Bariša Smoljan, v prozorskem okraju dr. Jakob Grgurič.

#### Poslanci vrbarske banovine:

V tej banovini dobi JRZ 20 poslancev, združena opozicija pa 6.

Poslanci JRZ iz te banovine so: za mesto Banjaluka dr. Peter Kostić, za okraj Banjaluka Dušan Milošević, za okraj Dragačac dr. Džafar Kulenović, za Bos. Gradski Dušan Subotić, za Gračanico dr. Efendič, za dvorski okraj Milan Durman, za Derventu Lazar Črlić, na Bosanski Novi Franjo Cerić, za Prijedor Bogdan Maljuš, za Prnjavor dr. Peter Kostić, za Teslić Milan Gnjatović, za Tešanj Bećir Džonlagić, za sanski okraj Branko Miljuš, za cazinski okraj Nurija Pozderac, za Ključ Milan Mijić, za Bosansko Grahovo Bogoljub Kujundžić, za Krupo Fetah Krupić, za Jajce Simo Marjanac, za Glamoč Vojislav Stanišić, za okraj petrovski Dušan Novaković.

Poslanci združene opozicije pa so: za Doboj dr. Miloš Tupanjanin, za Dubico dr. Branko Čubrilović, za Kotorvaroš Peter Živković, za Maglaj Aleksander Jovanović, za Bihać Abdul Abdulah Ibrahimović, za Mrkonjić grad Dušan Branković.

#### Poslanci vardarske banovine:

Stranka JRZ ima v tej banovini 42 poslancev, združena opozicija pa 3.

Poslanci JRZ so: za gališki okraj Branislav Todorović, za gornjepološki Ugrin Joksimović, za gorski Damažan Trbišić, za gračanski Milan Glavinčić, za dolnjepološki Stojadin Dimitrijević, za Kačanik Zejnelbeg Stracimir, za nerodinski Ilija Babušević, za podgorški dr. Vladimir Kostić, za Sarplanino Hadži Ljuba Paternović, za žegligovski Milan Simonović, za poljanski Mladen Velčković, za preševski Ačim Popović, za gnjilanski Živko Popović, za Vlasotine Dimitrije Popović, za pčinjaški Radomir Nakić, za leskovski Todor Tomić, za Bosilj grad dr. Čira Popović, za Jablanico Miloš Dragović, za Kratovo Milan Stranković, za masuriški Milutin Krstić, za Debar Radoslav Dimić, za morihovski Svetozar Tasić, za poreški Danilo Curović, za Strugo Stojan Krstić, za Bitolj Jovan Altiparmaković, za Ohrid Anastas Corbević, za Prilep Jovan Sakarević, za Kičevo Živko Djordjević, za Kruševu Dušan Antoniević, za mesto Skopje Panta Jovanović, za Djevdelijski Dimitrije Beširović, za okraj negotinski Dušan Perović, za Oveče polje Mihajlo Kostić, za Radovico Metodij Cipušević, za okolico Skoplja Dragutin Matović, za Carevo selo Peter Čberić, za Štio Mihajlo Kalamatičević, za Strumice dr. Mihailo Stojanović, za Kočane Vojislav Djordjević, za Veles Todor Živković, za Dojran Dionizij Prodanović, za Males Sima Andonović.

Opozicija na dobi v tej banovini te-le tri poslance: v okraju Kriva Palanka Stamenko Stošić, v prespanskem Velimir Andjelković, v kavardarskem Ilija Culević.

#### Poslanski drinske banovine:

V drinski banovini dobi JRZ 30 poslancev, združena opozicija pa 6.

Poslanci JRZ so: za okraj Čajnica Izmetbeg Gavran Kapetanović, za Zenico Nezir Spahić, za Višegrad Asim Šeremet, za Sarajevo dr. Mehmed

# Naši izseljenci v Holandiji so lepo proslavili 20 letnico Jugoslavije

Hoensbroek, decembra.

Leto 4. december bo ostal vsem izseljencem v lepem spominu. Bil je to za nas eden najlepših dnevo, kar smo jih sploh imeli doslej v Holandiji, saj je bila ta dan naša proslava zedinjenja ne le najlepša, ampak tudi pomembna za vse izseljence, ki so pokazali svojo veliko vdanost in ljubezen do naše domovine Jugoslavije.

Proslavo je organizirala Zveza jugoslovanskih društev sv. Barbare v Holandiji v središču tukajšnjega rudniškega revirja v Heerlerheide. Malo pred deveto uro sta prispela pred cerkev g. dr. Miličič, jug. generalni konzul iz Rotterdam, g. Škerjanc, vicekonzul iz Rotterdam in g. H. Dupont, konzul iz Heerlena, kjer sta jih pozdravila g. J. Hladin, predsednik zveze ter g. R. Selič, tajnik zveze. Ob 9 dopoldne je bila v cerkvi sv. Gerarda pri Heerlerheide slovesna služba božja, ki jo je daroval g. p. Remec S. J., ki se nahaja v Valkenburgu, medtem ko je pater Teotim vodil cerkveno petje. Naši društveni pevski zbori so prepevali lepe slovenske pesmi. Pater Remec je imel tudi krasen cerkveni govor o našem narodnem prazniku.

Po slovesni službi božji smo se podali v veličastnem sprevedu po ulicah Heerlerheide, v dvorano, kjer je bila častna akademija. Lep je bil pogled na velik spreved: spredaj je igrala godba in lepe zastave društev sv. Barbare iz Brunssuma, Heerlerheide, Lutterade, Eyselhofena in Hoensbroeka so vihrale med korakajočimi množico. Velika dvorana, kjer je bila akademija, je bila do zadnjega kotička polna. Oder je bil preprežen z velikimi jugoslovanskimi zastavami in ves v zelenju, v sredini velika slika našega mladega kralja Petra II.

Ko je predsednik zveze g. J. Hladin otvoril

akademijo, je vsa dvorana zapela narodno himno in se je začel razvijati obširen program proslave pod vodstvom g. R. Seliča, tajnika zveze. Sodelovala so pri proslavi vsa društva sv. Barbare v Holandiji. Najprvo je seveda nastopila naša mladina s primernimi deklamacijami, nakar so sledili nastopi pevskih društev: pevsko društva sv. Barbare Lutterade, Eyselhofen pod vodstvom patrona Teotima, pevsko društvo Zvon iz Heerlerheide pod vodstvom gđe. Slavice Zajc, pevsko društvo Slavček iz Chevremonta pod vodstvom g. Belinea Fr. in pevsko društvo iz Nieuvenhagena. Dalje so nastopili naši slovenski muzikanti, brata Franc in Edi Markon iz Hoensbroeka, ter violinist Rudi Ravnikar iz Chevremonta, nadalje tamburaški zbor iz Lutterade pod vodstvom g. Gabra in citraški klub iz Lutterade. Nastopila pa je tudi naša mladina iz Heerlerheide, ki je pod vodstvom mladega J. Kojana zapela nekaj slovenskih pesmi, ter mladina iz Nieuvenhagena, ki je zaplesala kolo. Pa tudi naši bratje Hrvat, ki se v Heerlerheide, so pokazali z udeležbo, da se zavedajo, da je Jugoslavija naša skupna domovina. Podarili so g. dr. Miličiču lepo sliko v spomin. Mnogo jih je bilo navzočih v narodnih nošah. Buren aplavz je šel po dvorani, ko je tajnik zveze g. R. Selič prečital vdanostno brzojavko Nj. Ves. kralju. Nato je imel krasen slavnostni govor g. pater Remec, nakar je spregovoril še g. dr. Miličič, generalni konzul iz Rotterdam. S petjem narodne himne smo končali to eno najlepših naših proslav.

Zelo hvaležni smo izseljenci, da nam je kralj. vlada poslala sem tako dobrega zastopnika v osebi g. dr. Miličiča, ki ima za naše jugoslovanske izseljence tako odprto srce in nam njegov idealizem daje novega poguma in ljubezni do našega kulturnega dela, ki ga opravljamo v čast naši domovini. — Izseljenci v Holandiji.

## Novo maše okrog božiča

Letos bo v ljubljanski škofiji ta posebnost, da bodo nove maše tudi okrog božiča. Doslej so bile namreč vedno vse nove maše v juliju. Jutri, na kvatrnjo soboto ob 7 zjutraj, bo posvečenih v ljubljanski stolnici 9 bogoslovcev petoletnikov in 3 gg. lazaristi. Ostali bogoslovci petoletniki bodo posvečeni v juliju prihodnjega leta.

Pa posvečenju v soboto 17. decembra odidejo gg. novomašniki takoj dogovor, kjer bodo peli nove maše nekateri takoj drugi dan v nedeljo, drugi na božič, tretji pa na praznik sv. Štefana.

Po datumih in po krajih se razdele nove maše takole: Bastič Stefan 26. dec. v Hurjulu (novomašni pridigar g. dr. Anton Zdešar, Bukovec Janez 18. dec. v Fari pri Kočevju (g. Jože Gregorič), Gla-

vač Franc 25. dec. v Beltincih v Prekmurju (g. prof. Ivan Tomazič), Kljun Janez 18. dec. v Ribnici (g. dekan Anton Škubic), Kupljenik France 26. decembra v St. Jerneju (g. dekan Ivan Golob), Lenček Lado 26. dec. pri Sreču Jezusovem v Ljubljani (g. univ. prof. dr. Ignacij Lenček), Luka Andrej 6. januarja v Hurjulu (g. prof. Ludvik Cepon), Makovec Andrej 26. dec. v Sv. Vidu nad Cerknico (g. kaplan Janez Oražem), Mavec Jakob 18. decembra na Igu (g. epiritual dr. Janez Kraljič), Skvarča Ivan 18. dec. na Vrhniki (g. kaplan Stanko Skvarča), Vidmar Anton 26. dec. v Brusnicah (g. kan. Ivan Seseč), Vukšinič Anton 18. dec. v Metliki (g. dr. Alfonz Levičnik).

## Volivni izidi po državah

### Vardarska banovina

V vardarski banovini je z mestom Skoplje 45 volivnih okrajev, med katerimi je JRZ v 42 dobila absolutno večino glasov. V 3 okrajih, te banovine, je zmagała opozicija. V naslednjem navajamo izide:

Okraj gornjopoljski: JRZ 6068, opozicija 310, Ljotič 0. — Okraj galikiški: JRZ 4329, opozicija 1, Ljotič 0. — Okraj gorski: JRZ 2009, opozicija 21, Ljotič 0. — Okraj Gračanica: JRZ 10.445, opozicija 347, Ljotič 6. — Okraj donjopoljski: JRZ 11.561, opozicija 1746, Ljotič 0. — Okraj kačanski: JRZ 2411, opozicija 104, Ljotič 0. — Okraj aerodimski: JRZ 6460, opozicija 1220, Ljotič 0. — Okraj podgorski: JRZ 3461, opozicija 243, Ljotič 1. — Okraj kruševski: JRZ 4193, opozicija 671, Ljotič 0. — Okraj zmorihovski: JRZ 2088, opozicija 671, Ljotič 0. — Okraj Ohrid: JRZ 5914, opoz. 860, Ljotič 111. Okraj Prilep: JRZ 5055, opozicija 3815, Ljotič 3. Okraj Kratovo: JRZ 2517, opozicija 1683, Ljotič 1. Okraj Kriva palanka: JRZ 3960, opozicija 2790, Ljotič 0. — Okraj nasuriški: JRZ 2162, opozicija 1838, Ljotič 1. — Okraj Debar: JRZ 2621, opozicija 312, Ljotič 1. — Okraj porečki: JRZ 2592, opozicija 859, Ljotič 0. — Okraj prespanski: JRZ 3262, opozicija 859, Ljotič 0. — Okraj Struga: JRZ 3330, opozicija 2077, Ljotič 0. — Okraj Bitolj: JRZ 8057, opozicija 3718, Ljotič 17. — Okraj Kičevo: JRZ 4463, opozicija 1668, Ljotič 0. — Okraj Veles: JRZ 4091, opozicija 4.094, Ljotič 0. — Okraj Dojran: JRZ 1901, opozicija 375, Ljotič 0. — Okraj Gjev-gjelijar: JRZ 2357, opozicija 1150, Ljotič 1. — Okraj Kavadar: JRZ 2614, opozicija 1984, Ljotič 3. — Okraj Kočane: JRZ 4466, opozicija 1391, Ljotič 1. Okraj Maleš: JRZ 1921, opozicija 1157, Ljotič 3. — Okraj Negotin: JRZ 1931, opozicija 145, Ljotič 0. Okraj Ovčepolje: JRZ 3725, opozicija 492, Ljotič 1. — Okraj radoviški: JRZ 3966, opozicija 49, Ljotič 0. — Okraj Skoplje: JRZ 7242, opozicija 4088, Ljotič 21. — Okraj Strumica: JRZ 5565, opozicija 1235, Ljotič 0. — Okraj Carevo selo: JRZ 2523, opozicija 371, Ljotič 2. — Okraj Štip: JRZ 3668, opozicija 356, Ljotič 2. — Okraj Šarplanina: JRZ 7794, opozicija 799, Ljotič 1. — Okraj Bosiljgrad: JRZ 3654, opozicija 214, Ljotič 0. — Okraj Vlasotinci: JRZ 10.060, opozicija 836, Ljotič 5. — Okraj glijanski: JRZ 16.915, opozicija 376, Ljotič 11. — Okraj žegligovski: JRZ 6896, opozicija 6230, Ljotič 1. — Okraj Jablanica: JRZ 4523, opozicija 6566, Ljotič 0. — Okraj Leskovac: JRZ 7931, opozicija 6860, Ljotič 7. — Okraj poljaniški: JRZ 3259, opozicija 1782, Ljotič 6. — Okraj Preševo: JRZ 6842, opozicija 2657, Ljotič 0. — Okraj pečinjski: JRZ 8432, opozicija 2328, Ljotič 6.

Vseh skupaj je JRZ v vardarski banovini dobila 226.716, opozicija 74.977, Ljotič pa 133 glasov. V seznamu gorenjih izidov iz vardarske banovine pa ni vstet izid iz Skoplja, ki smo ga že objavili. V vsaj tej banovini je JRZ dobila 75,11% glasov.

### Moravska banovina

Iz te banovine smo prinesli že nekaj izidov, vendar večine se ne. V tej banovini je JRZ dobila vsega skupaj 248.733 glasov (75,98 odst.) opozicija 77.818 (23,77 odst.), Ljotič pa 802 glasova (0,24 odst.). V naslednjem sledi še manjkajoča poročila:

Okraj Golobaški: JRZ 3295, opoz. 664, Ljotič 72. Okraj Zaječar: JRZ 9007, opoz. 4974, Ljotič 4. Okraj Kraljevi: JRZ 3963, opoz. 1283, Ljotič 1. Okraj Boljevac: JRZ 5180, opoz. 2938, Ljotič 1. Okraj Ključ: JRZ 4050, opozicija 592, Ljotič 8. Okraj Brza Palanka: JRZ 3913, opoz. 834, Ljotič 1. Okraj Zaglavljski: JRZ 7827, opoz. 2112, Ljotič 0. Okraj Negotin: JRZ 6768, Peter Živković, ki je bil edini Mačkov kandidat v tem okraju, je dobil le 3411 glasov, Ljotič 12. Okraj Porečki: JRZ 3523, opoz. 250, Ljotič 1. Okraj Timoški: JRZ 2318, opoz. 1962, Ljotič 3. Okraj Prokuplje: JRZ 9647, opoz. 3505, Ljotič 77. Okraj Trstenik: JRZ 9041, opoz. 1294, Ljotič 15. Okraj rasinski: JRZ 17.470, opoz. 1641, Ljotič 77. Okraj Vučitrn: JRZ 4321, opozicija 242 (teh 242 glasov je dobil Adam Pribičević), Ljotič 2.

Okraj labški: JRZ 6166, opozicija 699, Ljotič 4. Okraj Ražanj: JRZ 5937, opozicija 407, Ljotič 13. Okraj Žiža: JRZ 8697, opozicija 3920, Ljotič 43. Okraj kosaniški: JRZ 3676, opoz. 1362, Ljotič 0. Okraj komanjski: JRZ 3676, opoz. 1362, Ljotič 0. Okraj Dobri: JRZ 5455, opozicija 4171, Ljotič 13. Okraj Kopaonik: JRZ 4632, opoz. 11, Ljotič 13. Okraj Banja: JRZ 4784, opozicija 1869, Ljotič 2. Okraj Niš: JRZ 11.179, opozicija 4147, Ljotič 118. Okraj moravski: JRZ 4059, opoz. 3166, Ljotič 4. Okraj Aleksinac: JRZ 3880, opoz. 2850, Ljotič 16. Okraj Bela Palanka: JRZ 3986, op. 1307, Ljotič 2. Okraj mesto Niš: JRZ 6341, op. 1497, Ljotič 46. Okraj lužički: JRZ 6339, opozicija 600, Ljotič 2. Okraj svrbiški: JRZ 4254, opoz. 1991, Ljotič 1. Okraj Caribrod: JRZ 3610, opoz. 1013, Ljotič 2. Okraj Nišavski: JRZ 8504, opoz. 6605, Ljotič 10. Okraj komoljski: JRZ 3159, opoz. 2301, Ljotič 6. Okraj župski: JRZ 4953, opozicija 116, Ljotič 7.

### Vrbaska banovina

Poleg izidov, ki smo jih iz vrbaske banovine že prinesli, moramo podati še ta le poročila:

Okraj Magjag: JRZ 1.219, opozicija 2.520, Ljotič 13. Okraj Prnjavor: JRZ 3492, opozicija 3734, Ljotič 5. Okraj Teslić: JRZ 3.492, opozicija 1.686, Ljotič 3. Okraj Gračanica: JRZ 3.520, opozicija 2.279, Ljotič 0.

Okraj Bosansko Grahovo: JRZ 2883, opozicija 2.790, Ljotič 90.

V tej banovini je dobila vlada vsega skupaj 107.421 glasov, opozicija pa 101.873, Ljotič pa 1071. V odstotkih vlada 51,06, Mačkova opozicija 48,43, Ljotič 0,51 odstotka.

### Danes nepreklčno zadnjokrat!

Ob 16., 19. in 21. nri

Kriminalni film napetih senzacij

## Glavna priča

Svetislav Petrović in Sybilla Schmitz

Tel. 22-21

## Važnost rib za prehrano Trsta

Stremljenje po gospodarski avtarkiji zadene polagoma vsa področja narodnega gospodarstva od premoaga, kovin in tkanin do živil. Avtarkična država se skuša osamosvojiti pivosod in zata vedno išče novih virov gospodarke moči. V Italiji so v avtarkično politiko vpregli tudi ribištva.

Zanimivo je, kašno vlogo imajo ribe in druge užitne morske živali v prehrani velikih obmorskih mest, kot je Trst. V Trstu so pred kratkim objavili etatiščne podatke za tri leta (1932—1934). Iz njih izhaja, da so Tržačani v omenjenih letih porabili 8.317.950 kg rib, torej letno 10 kg na vsakega prebivalca. Največji konzum je bil l. 1934 (nad tri milijone kg). Uživanje rib se torej veča. Domači ribiči pa ne nalovijo dovolj rib za potrebe tržaškega mesta; kar manjka, pripeljejo iz Kvarnerskega zaliva. V Trstu in okolici se zlasti bavijo z ribjim lovom prebivalci Barkoveci, Kontovelja, Sv. Križa in Škednja. Hudo konkurenco jim delajo ribiči iz Chiogge (čozati). Ko je bil Trst še v Avstriji, so se na morju bile med domačimi ribiči in čozoti prave bitke za boljša mesta. Motivi iz teh napetih razmer na morju so zašli tudi v slovensko slovetvo (Aškerc, Bevč). Vabče v Tržaškem zalivu ni mnogo rib, ker jih živahen promet odganja. Tudi sicer niso dani vsi pogoji za ribe. Drugače je ob istrski obali, kjer ribiči večkrat doživijo obilen ribji lov. Posebno velika zajamejo sardel, katere konzervirajo v Isoli ter jih izvažajo tudi v inozemstvo.

V Trstu prodajajo ribe na osrednjem ribjem trgu, ki so ga zgradili že l. 1913, a tudi na manjših trziščih, ki jih je 17. Cena ribam je zelo različna in gre od 95 statink do 17 lir za kilogram, kakršna je pač vrsta ribe. Jęgulja za kęg. Revnejša ceno, ki je od 5,95 lir do 9,10 lir za kęg. Revnejši sloji segajo po ribah z nižjo ceno, kot so sardelje (2,50 do 3,20 lir za kęg), makrele (3,50 do 6,35 lir

## Žalosten polom opozicije v Slovenski Bistrici

V slovenskem podeželju izlepa ni bila mesta, ki bi bilo tako izpostavljeno Kramarjevi volivni ofenzivi, kakor je bila Slovenska Bistrica, rezidenca Kramarjevega svaka in njegovega ožjega sodelavca dr. Pučnika. Na tukajšnjih zgodovinskih tleh, kjer se je nekoč rodila v plemenitem vinskem razpoloženju znamenita pohorska deklaracija, je postavila dravobanska JNSarija za kandidata enega svojih najtežjih kanonov, dr. Pirkmajerja. Drugi na Mačkovi listi je bil socialistični prvak Petejan, ki naj bi pategnil delavstvo iz industrijskih obratov v tukajšnjem okraju. Tehnično sodelovanje opozicije je bilo na višku, na predvečer volitev je bilo celo razbitih nekaj šip na hiši predsednika tukajšnje krajevne organizacije JRZ. Vse so bili dobro pripravili, le volivcev so imeli mnogo premalo. Zanimivo je bilo gledati, kako so stopali pred volivno komisijo nekdanji in sedanjí staroste ter drugi šokolski funkcionarji ter izgovarjali ime tistega Mačka, ki je nekaj dni poprej izdal v Zagrebu znani prvodecemberski proglas. Tudi gornjebistriška tovarna bakra je žrtvovala opoziciji večino oddanih glasov, uradnih in delavskih. Ko je pristopilo slednjič še par Nemcev, da se sklonijo pred odprtim grobom JNS, je bil pogreb končan.

Omenili bi še, da se je v zadnjih dneh nekaterim žalujočim ostalim v spanju oglasila pokojnica

## Dijaško podporno društvo v Ljubljani

Ko smo dobili Slovenci po prevratu lastno univerzo, se je marsikomu odvalil od erca težak kamen: Slovincem so se začeli obetati lepši časi, saj je slovenska kultura dobila s tem možnost, da se še lepše in samostojneje razvija. Nadalje pa je bilo s tem slovenskemu človeku omogočeno, da je svoje fakultetne študije mogel nadaljevati doma, še več, to je omogočalo marsikateremu socialno slabši stojčemu slovenskemu študentu, da je študirati sploh mogel.

Slovenci smo majhen narod, naša inteligenca je povečini kmetjskih in siromašnih staršev. Naš študent se mora vedno boriti za obstanek, bodisi na srednji ali na visoki šoli. Instrukcije ali še kak drug način ubijanja za kruh mu največkrat pripomore do njegovega cilja. Koliko trpljenja je združeno s tem, koliko samopremagovanja! Koliko jih pri tem podleže in kolikim je na ta način omogočeno študirati res tisto, za kar imajo največ možnosti. Vse to se je začelo bridko čutili tudi pri nas v Ljubljani, štipendije, ki so bile na razpolago nekaterim našim študentom za časa Avstrije, so ostale izven domovine, in še do danes, ne samo po naši krivdi, niso doma. Slovenci visokošolec je bil brez vsakega podpora, prepuščen lastni usodi. Zlasti so bili s tem prizadeti naši katoliški študentje.

V takih okoliščinah se je moralo misliti, kako bi se temu odpomoglo. Skupina katoliških akademikov z dr. Kulovcem, prof. Remcem in dr. Mateličem na čelu se je dne 15. septembra 1922 setala v Akademskem domu na Miklošičevi cesti: to je bila prva seja pripravjalnega odbora. Naloga tega pripravjalnega odbora je bila ustanoviti podporno društvo za slovenske katoliške akademike, ki bi moralo predvsem skrbeti za menzo. Priprave so hitro napredovale; častno predsedstvo sta prevzela prevzvišeni g. knezoškof dr. A. B. Jeglič in minister dr. A. Korošec, akademiki so izdelali podoben načrt za organizacijo menze, za pobiranje podpora, predvsem v naturalijah, in še vse ostalo. Župnikni uradom in občinam so poslali posebno okrožnico, prav tako so prinesli časopisi oglase, za celotno delo se je organizirala vsa slovenska javnost. Delo je šlo lepo od rok: s 16. oktobrom istega leta se je menza že osnovala, saj so nabrali v razmeroma kratkem času lepo vsoto 130.000 kron. Potreba po takem društvu se je najbolj pokazala v tem, da je društvo štelu do konca 1922 že okoli 125 članov, ki so imeli deloma znižano, deloma popolnoma brezplačno hrano. Menza je dobila svojo streho v Marijanišču.

V takih prilikah je prišlo do ustanovnega obdnega zbora »Dijaškega podpornega društva« — kakor se je društvo začelo imenovati — dne 16. decembra 1922. Predsednik pripravjalnega odbora dr. Kulovec je mogel z zadovoljstvom ugotoviti, da je prizadevanje in trud pripravjalnega odbora bogato nagrajen: Slovenci narod je razumel težki položaj slovenskega katoliškega visokošola in se velikodušno odzval, tako da je društvo za eno leto z vsem preskrbljeno. Do takrat so namreč preželi živili in podpora v vrednosti 400 tisoč kron, kar bi zadostovalo za ta čas.

»Dijaško podporno društvo« je začelo z delom

## Puhlmann-ov čaj

ublažuje kašelj!

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 87-  
Ogl. reg. br. 1503/1936

preko svoje ljubljanske 48,5 m radija postaje z vestjo, da je zmagała kljub premalemu številu dobljenih glasov.

### Okna razbijajo

Pri Sv. Barbari v Halozah so združeni naprotniki pri nedeljkih volitvah dobili kljub silni agitaciji, grožnjam, lažem in obrekovanju komaj 40 glasov, JRZ pa nad 470. Izid volitev je čisto poparil naše nasprotnike in zvečer so se žalostno in potrti podali domov. Kmalu po polnoči pa so napadli hišo posestnika Janeza Emeršiča v Paradižu in hoteli pobiti šipe na oknih. Ker pa so začutili v hiši več ljudi, so zbežali. Ubili so samo eno šipo. Antonu Zula, posestnikovemu sinu pa so isto noč pobili na štirih oknih devet šip s kamenjem, ki so ga metali skozi okna na spečo družino. Emeršič in Zula sta bila pridna agitatorja za JRZ. Dva napadalec sta že znana in sta tudi priznala. Oba sta mačkova.

in to z uspešnim delom. Proračuni so postajali iz leta v leto večji, število članov je naraščalo. Vse to je samo pričalo, kako potrebno je to društvo. Odbori so imeli težko delo, da so poskrbeli za potrebna denarna in druga eredstva. Dohodki so prihajali največ v obliki naturalij za kuhinjo, dalje tudi s pobiranjem po nabiranih polah ter še z drugimi darovi. Vendar se je kmalu opazilo, da to, po tedanjem obsegu podpiranja, ne bo moglo več dolgo časa zadostovati. Nujno je bilo poiskati nov vir dohodkov: začelo se je misliti na izvedbo velike loterije. Spet je bilo treba krepko pljuniti v roke in delati, delati. Pri tej loteriji je sodeloval skoraj ves slovenski narod. Poleg akademikov samih so pomagali pri razporedi srečk še župni uradi, prav tako občinski, zlasti pa člani in članice »Orla«, Marijine družbe, časopisi in premnogi poštvovalni posamezniki. Trdemu in vztrajnemu delu je sledil moralen in gmoten uspeh, kakor ga pač nihče ni pričakoval: čisti dobiček pri loteriji sami je znašal 397.781,40 din. Če še k temu prištejemo ostale društvene dohodke leta 1926, vidimo, da je društvo razpolagalo z dokaj ogromnim premoženjem v znesku 423.194,06 din, kar bi zadostovalo nekako za dobo pet let, če bi se dotodajni redni letni dohodki ne zmanjšali in število članstva preveč ne naraslo.

Nekaj časa je še šlo, toda nastopilo je poslabšanje v svetovnem gospodarstvu, ki je tudi naše društvo zelo zadelo. Dohodki so se stalno krčili, kar je imelo za posledico, da so zle učinke gospodarskega zastoja jeli čutili tudi naši akademiki, in to predvsem gmotno najslabše situirani. Odbori so se s skrbjo vpraševali, kaka bo bodočnost, ko bo ta kapital izčrpan. Nazadovanje se je kmalu začelo opaziti tudi na društvenem prometu: prej je znašal letni proračun 200.000 din in še več, zdaj pa je stalno padal. Poskus dvigniti društveno gmotno stanje z nabiralnimi akcijami, to se pravi, potrkati na dobra srca naših gg. starešin, preč. gg. duhovnikov in drugih dobrotnikov, tako zlasti naših denarnih zavodov in zadrug, se ni obnesel prav iz istih razlogov. Vse to je najbolj občutilo članstvo samo, ki se, hočeš nočeš, mora odpovedati podporam, tako da je število članstva moralo pasti, čeprav so bile potrebe vedno večje.

V tem času je začela z delom Ljudska in dijaška kuhinja v novo urejenih prostorih Ljudskega doma v Streliški ulici. Akademiki so dobivali hrano za 6—8 din dnevno, kar je bilo »Dijaškemu podpornemu društvu« v precejšnje olajšanje in to tembolj, ker je odbor DPD začel čim jasneje spoznavati, da lastne menze ne bo mogel več dolgo vzdrževati. K temu je še prišla odpoved prostorov v Marijanišču, ki so rabili te prostore za lastno uporabo. Zato je stopil odbor v stik s predsednikom Ljudske in dijaške kuhinje in rezultat teh razgovorov je bila likvidacija menze »Dijaškega podpornega društva« v Marijanišču do konca šolskega leta 1931. Društveni inventar se bo deloma prodal, deloma shranil za eventualne boljše čase, preostanek živil je bila pripravljena prekupiti Ljudska in dijaška kuhinja, prehrano akademikov pa bo prevzela v lastno režijo kuhinja sama za dnevno plačilo 6 din, kar so bili za tisti čas vsekakor še najboljši pogoji, saj je DPD prav tako moglo prevzeti celo ali le delno dolikvevanje.

Tako je bilo DPD primorano likvidirati ustanovo, samostojno menzo, ki je omogočala študij večini slovenskih katoliških akademikov. Vendar bi bil drugačen izhod združen z velikimi denarnimi žrtvami, kar pa društvo v tistem času ne bi zmoglo in je bila taka rešitev pač najprimernejša. DPD je še kljub temu ostalo, čeprav je bil njegov delokrog in njegova važnost ter pomen znatno zmanjšani. Društvo se je polagoma nekoliko spremenilo: svoje člane je začelo podpirati največ z denarjem, kolikor ga je seveda bilo na razpolago iz nabiranih akcij in drugih darov.

Tako nalogo ima društvo še danes. Svojim članom prispeva v rednih mesečnih in izrednih podporah za hrano, za stanovanje, za obleko in obutev. Pri tem se odbori ozirajo največ na gmotno stanje prosilca, dalje na študijskih uspeh in morebitne druge življenjske okolnosti. Društvo so vodili in ga še vodijo na občnih zborih izvoljeni odbori za dobo enega poslovnega leta, ki traja od decembra do decembra drugega leta. V društvih so vedno sodelovali tudi g. starešine, ali v upravnem ali v nadzornem odboru, da je moglo društvo tembolj nuditi garancijo za vestno in pravilno delovanje odbora. Letošnje leto so se izvedle nekatere potrebne reforme v društvu, tako na pr. da se doseže čim ožje sodelovanje med akademiki in slovenskimi katoliškimi starešinami, kar bi utegnulo biti društvu le v prid: v upravnem odboru sta dve starešini poleg treh akademikov, v nadzornem pa prav tako dva poleg enega akademika.

V teh dneh je DPD zopet potrkalo na srca svojih starih in novih dobrotnikov. Vemo, da ste se nam že večkrat odzvali, zakar so vam vsi podpirani od srca hvaležni, prosimo vas pa, da nam svoje pomoči ne odrečete tudi za naprej. Skoraj vsi naši dohodki pridejo le od vas. Razumeli boste, zakaj smo toliko navezani na svoje dobrotnike in zakaj bi radi pritegnili v ta krog čim večje število. Če bi se namreč vsak, na katerega se obračamo, odzval le z malenkostjo, bi nam bilo zelo pomaganu, vam pa se mnogo ne bi poznalo. Zato še enkrat: Vse dobrotnike prosimo, da se našim prošnjam odzovejo in tako podprejo delo slovenskih katoliških akademikov na univerzi ter tako vzgojijo narodu slovensko katoliško inteligenco.

### Huda avtomobilska nesreča

Iz Sombora poročajo: Na mednarodni avtomobilski cesti se je zgodila huda nesreča. Zivinozdravnik Kačanski se je peljal z dvema prijateljeva v Sombor. Šofiral je sam. V bližini Bačke Topole je avto vozil s hitrostjo 90 km na uro. Na nekem ovinku je privozil nasproti kmečki voz, na katerem je kmet zaspal. Konja sta se splašila. Da ne bi zadel v voz, je Kačanski zavozil z avtom proti občestni grapi. Prav tam pa je stal kilometerski kamen, ob katerem se je avto razbil in pokopal pod seboj vse tri potnike. Sela kasneje je prišla pomoč. Kačanskega so izvlekli hudo poškodovanega na prsih in glavi. Eden izmed njegovih prijateljev je dobil hude notranje poškodbe in se bori s smrtjo, drugi prijatelj pa je tudi ranjen in nezavesten.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

# Drobne novice

## Koledar

Petek, 16. decembra: Albina, Evzebij.  
Sobota, 17. decembra: Lazar.

## Novi grobovi

### Smrt vzorne krščanske matere

Selce nad Škofjo Loko.

Danes je umrla v starosti 81 let v Selcah nad Škofjo Loko spoštovana krščanska mati gospa Marija Megušar. Pokojnica je bila ena izmed tistih slovenskih kmečkih žena, ki se je prav vsa posvetila službi Bogu in svojim otrokom. V srečnem zakonu s svojim možem Francem se jima je rodilo 9 otrok, izmed katerih sta dva umrla v rani mladosti, vsi ostali pa so sedaj dobro preskrbljeni. Leta 1914 je umrl mož, Zalovala je zelo po njem, vendar je bila ona izmed tistih močnih in krepostnih žen, ki je v svoji boli našla tolažbo in moči pri svojem Bogu. In tako je vztrajala dalje in se žrtvovala za svoje otroke. Posebno je ljubila svojega sina dr. Antona, odvornika v Kranju. Posesto doma v Selcih je po njej prevzel že pred leti sin Matija, ki je spoštovan župan v Selcih. Na domu je tudi hčerka Angela, ki se je v materini bolezni vsa posvetila njej in ji je nad vse skrbno stregla. Sin Franc je postajal načelnik v Kamniku. Hčerka Ivanka pa je tudi dobro poročena v Škofji Loki. Pa tudi vsi ostali otroci imajo dobro eksistenco. Šele sedaj, ko je dobra mati videla, da bodo vsi njeni otroci hodili po njenih krščanskih stopinjah in da so vsi preskrbljeni, se ji je zdelo, da lahko mirno leže v grob. Pogreb blage pokojnice bo v soboto 17. decembra ob 9 dopoldne v Selcih. Naj v miru počiva! Zalujomči naše globoko sožalje!

Smrt Vrančičeve matere. V sredo ob 5 zvečer je v Dolu pri Ljubljani umrla mati znanega našega prosvetnega delavca Rudolfa Vrančiča. Prav ona, Marija Vrančič, je bila, ki je svojo sina s svojim zgledom in nasvetom vzgojila tako, da je svoje prosvetno delo radevolje posvetil Rokodelskemu društvu in domu. Ko nam umirajo druga za drugo te naše vrle žene iz Krekove nedavne dobe, le želimo in upamo, da bodo in so za njih mesto stople druge, ki bodo z enako iskrenim umevanjem in požrtvovalnim delom skrbele in živele za blagor naših slovenskih družin. Blago pokojnico naj Bog oblagodari z nebeskimi plačili, da bo kakor prej tudi posled svojim dragim zvesta pomoč in priprošnja. Vsem preostalim bodi izrečeno tudi naše sožalje.

## Osebnosti

80 letnico svojega rojstva obhaja le dni g. Blaž Jurko, šolski upravitelj v pokouju v Vojniku pri Celju. Kakor nam sporoča, »bere «Slovenca» že od leta 1874 in ga bo bral, dokler ga ne bo zagnila lopata.« K rednemu življenjskemu jubileju mu iskreno čestitamo z željo, da bi še dolgo vrsto let zdrav in vesel bral »Slovenca«.

Samo še danes! — Čudovite prigode lažnega milijonarja v krasni zimskosportni komediji

## Trojica v snegu

KINO MATICA 21-24  
ob 16, 19, in 21. uri  
Tednik — Kulturni film!

Gg. cerkvene asistente Zveze mladih katoliških delavcev vabimo na študijski sestanek, ki bo dne 21. decembra t. l. v Rokodelskem domu ob 9 dopoldne. — Šofjski ordinarij.

Izpremembo radbinskega imena v Štruel je dovolila kraljevska banka uprava dravske banovine Mariji Rainiš, rojeni v Gradcu in pristojni v občino Sedlarjevo, okraj Šmarje pri Jelšah.

Ze nekaj let kraljeva banka uprava izvaja uspešno akcijo za razširjenje naše domače štajerske kokoši s tem, da vsako spomlad dobavlja valilna jajca v kokosjerskih središčih in jih oddaja po znižani ceni naročnikom. To akcijo bo kr. banka uprava izvajala še v večjem obsegu prihodnje spomlad. Naša domača štajerska kokoš je že od otrokovnjakov in od rejcev samih priznana kot najboljša kmečka kokoš, ki edina ustreza našim gospodarskim in krajevnim razmeram. Z dobavo valilnih jajc si lahko vsak kokosjerec z malimi stroški nabavi prave gospodarske kokoši. Naročila za valilna jajca zbira občine, kmetijske organizacije in šolska vodstva. Naročniki plačajo za komad 1 din, in sicer takoj pri naročilu, a najkasneje do 20. januarja 1939. Natančnejša navodila se dobijo pri ustanovah, ki naročila sprejemajo.



Boljši oči  
lažje delo in večja  
spasobnost z pravilno  
pomerjenimi očali  
od

LJUBLJANA  
PASAŽA  
NEBOTIČNIKA

Za božičnico smo prejeli že več daril. Župni urad v Mekinjah nam je poslal lepo zbirko knjig in nakazal 10 din. V gotovini so nam poslali še: prov. inšpektor g. Wester Josip iz Ljubljane 30, in ga. Lazič Jela iz Beograda 100 din. Darovalcem se v imenu bolnikov iskreno zahvaljuje uprava občne državne bolnišnice v Ljubljani.

Slovenska Straža na Kočevskem prosi kakega obrtnika, da bi vzel v učenje 16 letnega, krepkega fanta, Mihelica Franca, iz slovenske družine na Kočevskem. Oče se je smrtno ponesrečil, vdova brez premoženja se preživlja kot aluzkinja; fant-sin se želi izučiti v ključavničarski, mizarški ali kateri koli obrti. Prosimo kako slovensko obrtniško družino za pomoč!

Izlet Zveze za tujski promet v Sloveniji v Dubrovnik in Sarajevo bo v času od 22. do 30. dec. Cena 1.100 din. Sporedi na razpolago v vseh biljetarnah »Putnika«.

Učiteljsko zborovanje v Litiji. Okrajno učiteljsko društvo bo zborovalo v soboto 17. t. m. ob 9 na litijski ljudski šoli. Po zborovanju sledi ogled litijske predilnice.

Mednarodna zveza mest in krajevnih oblasti v Bruxellesu naznaja, da priredi v dnech od 4. do 9. septembra 1939 v Liege-u konferenco, ki bo razpravljala o rečnih lukah. Podrobne podatke dobe interesi pri Union internationale des villes et pouvoirs locaux, Bruxelles, 3bis, Rue de la regence.

Trgovina z vinom v Dalmaciji je zadnje dni oživelja. Največ v Dalmaciji kupljenega vina je izvoženega v notranjost države, precejšnje količine pa tudi v Nemčijo in Češkoslovaško. Trgovci iz inozemstva, posebno iz Prage, se še vedno zelo zanimajo za dalmatinska boljše kvaliteta vina.

Vreme. Evropa: Hladni val z mrazom — 39 stopinj na skrajnem severovzhodu Evrope. Prekriva vso severno polovico Rusije in se spušča v smeri Črnega morja, Balkana in srednje Evrope. Njegov vpliv se očuti nad Ukrajino, v območju Karpatov in nad Nemčijo, kjer prihaja v dotiko z nekoliko toplejšim zrakom in povzroča močno pooblažitev in sneg. Nad ostalim delom kontinenta vlada pretežno oblačno in toplejše vreme ter megleno. — Jugoslavija: Deloma oblačno na vzhodnem in južnem delu države. Oblačno in megleno v ostalih delih kraljevine z dežjem v zahodnih krajih. Toplota se je znižala v donavski, moravski in vardarski banovini, a zvišala v ostalih delih. Najnižja toplota v Beli cerkvi — 4, najvišja v Dubrovniku 16 stop. — Napoved za danes: Prevladovalo bo oblačno in hladnejše vreme po vsej državi. Deževalo bo po vsej državi, posebno v južnih krajih. — V planinskih krajih sneg.

## BOUVIER

VINO V STEKLENICAH  
GORNJA RADGONA

Tatvina v župnišču v Soštanju. V noči od torka na sredo je obiskal župnišče v Soštanju neznan zlikovec in vdrl v shrambo za živila. Tamkaj se je najedel mesa in kruha ter odnesel nekaj dinarjev, ki so bili namenjeni za brezposelne. Poleg tega je odnesel tudi par ženskih čevljev. Drugače pa je bil skromen, kajti bilo je vsakovrstne obleke na razpolago, a je ni odnesel. Iste noči je bil poskušne vlom tudi v gostilno Ješovnik Viktorja, a se vlom ni posrečil.

Zagreb bo dobil zavod za proučevanje in zdravljenje raka. Zagreško društvo za boj proti raku je že delj časa zbiralo prispevke, da bi kupilo večjo množino doslej najuspešnejšega zdravila proti raku: radija. Društvo je že dobilo tudi zemljišče za gradbo zavoda za proučevanje in zdravljenje raka in sicer na Salati. Začelo bi takoj graditi, pa še nima dovolj sredstev. Vendar je upanje, da bo mogoče v najkrajšem času staviti na razpolago 2 milijona dinarjev za začetek gradbe. Tako bo tudi Zagreb dobil ta potrební zavod, kakor ga imata že Ljubljana in Belgrad.

Odda se s 1. februarjem: 1. mesarija s hlevom, klavnico in prodajalno v Žužemberku, mesečna stanarina 300 din. 2. Prtilična hiša s 3 prostori in prostornim vrtom na Senovem pri Rajhenburgu za mesečno stanarino 200 din. 3. Dvorišna delavnica za malega obrtnika, čevljarja, krojača ali podobno za mesečno stanarino 200 din na Zaloški cesti 15 v Ljubljani. Poizve se v Ljubljani na Kongresnem trgu 2 v konzumu.

Bukev ubila dečka. V bližini Križevca je bil 11-letni Tomo Vukovič s svojim očetom v gozdu, kjer so podirali bukke. Ko je oče podskal veliko bukev, se deček ni pravočasno umaknil; drevo je padlo nanj ter ga na mestu ubilo.

Tovarno za aluminij v Dalmaciji bodo razširili. Poročali smo že, da bodo tovarno za aluminij v Lozovu in Dalmaciji povečali. Zgradba tovarne za proizvajanje aluminijskega dioksida, ki so ga doslej uvažali iz Slovenije, bo dograjena v začetku prihodnjega leta. Potrebne stroje so naročili v Nemčiji. V tovarni nameravajo zgraditi več novih peči. Obenem grade moderno kalorično centralo za to tovarno. Stroji za kalorično centralo so naročeni na Švedskem in bodo montirani prihodnje leto.

Ostro kaznovan vlomilec. Peter Opačič, doma pri Kninu, je zagrešil več vlomov v Šibeniku in okolici. Za svoje grehe je bil obsojen na tri leta in pol robije. Ko bo to kazen prestal, bo šel za tri leta v prielno delavnico.

Maševanje odpuščenega rudarja. V premoškopu v Koprivnici je bil zaposlen 40-letni rudar Mijo Blažekovič. Ker je neredno prihajal na delo, je bil odpuščen. Zaradi tega je Blažekovič sklenil, da se bo maščeval nad rudarskim nadzornikom Martinom Terekom. Ko je bil Terek jutraj ob 7 v pisarni, je nenadoma prišel Blažekovič in ustrelil s puško na Tereka. Krogla je prebila Tereku želodec. Prepeljali so ga hitro v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Blažekovič, ki je že več let sedel v ječi zaradi uboja, je pobegnil.

Nobena gospa ne sme pozabiti, da je »Oven« odlično terpentinsvo milo domač izdelki! Zato ga vedno zahtevajte pri svojem trgovcu!

Veliko razburjenje v Križevcih zaradi steklega psa. Pretekli terek je nastala v Križevcih prava panika zaradi steklega psa, ki se je pri tepele v mesto. Pes je že dopoldne ogrizel tri otroke in eno odraslo osebo ter več psov. Pes je popadel še več oseb, pa jih ni ogrizel, ker so imele debelo zimsko obleko. Prišel se je velik lov na steklega psa, ki pa je pobegnil iz mesta ter ga še niso pobili. Ogrizene osebe so poslali v Pasterjev zavod v Zagreb.

4-letni otrok se je po nesreči ustrelil. V Subotici se je zgodila v stanovanju železniškega uradnika Petrovičeva huda nesreča. 4-letni Tibor Parvan, ki je bil na obisku pri Petrovičevih, je našel v predalu nočno omario revolver. Začel se je z njim igrati, naenkrat je počil strel in malček se je zgrudil na tla. Nesli so ga hitro k zdravniku, pa je med ordinacijo umrl. Policija je ugotovila, da sta bila v sobi, kjer se je otrok igral, gospa Petrovičeva in neki gost, ki pa nista opazila, da je otrok vzel revolver. Šele ko je počil strel, sta videla, kaj se je zgodilo.

Pod vlak je skočila pri Varaždinu 18-letna tovarniška delavka Katica Krivec. Kaj je dekle vedlo v smrt, ni znano.

Izvoz rib v Češkoslovaško. Iz Šibenika je bila poslana v Češkoslovaško velika količina slanih sardel.

## Jesenice

Seja zaupnikov JRZ. Drevi ob 8 v Krekovem domu zaključili povolilni sestanek zaupnikov JRZ v občinskih prostorih. Polnoštevilno.

Tatarske novice v zvezi s porazom pri volitvah razširjajo tudi na Jesenicah poraženi nasprotniki. Po zgledu JNSarjev v Ljubljani so se tudi tu podali na to polje gospodje iz boljše družbe.

## Tržič

Na tržički meščanski šoli bo z januarjem začetek večernega gospodinjstva tečaja za delavska dekleta v starosti od 15 do 30 let. Tečaj bo brezplačen, z obvezjo, da bodo udeležence vztrajale do konca tečaja. Prijave sprejema ravnateljstvo meščanske šole in sicer samo v soboto, 17. t. m. ves dan in pa v nedeljo, 18. t. m. dopoldne.

## Ljubljana

Mašniško posvečenje. Jutri, na kvatarno soboto, bo v ljubljanski stolnici ob 7 zjutraj podelil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman red mašniškega posvečenja devetim diakonom ljubljanske škofije in trem diakonom družbe misijonarjev družbe Vincencija Pavelekega.

Sodobna slika Palestine zanima vse one, ki zasledujejo judovsko vprašanje in arabeko vstajno gibanje. Skoraj bo že dve leti, odkar divja med tema dvema taboroma boj v Palestini. Malokomu se je posrečilo na lico mesta proučevati tudi naseljevanje Judov, kakor se je to posrečilo predavatelju g. univ. prof. dr. Andreju Snouju, ki nam bo s pomočjo skoptičnih slik razložil tudi svoje vtise čistoističnega gibanja v Palestini. Brez dvoma bo to predavanje eno najbolj aktualnih in zanimivih v tej sezoni. Predavanje bo drevi ob 8 v beli dvorani hotela Union.

Družabni večer priredi Oficijski dom v Ljubljani v soboto 17. decembra v »Zvezdic«. Začetek ob 21. Obleka po volji. Rezervni oficirji in prijatelji vabljeni. — Uprava.

Pogreb pokojne Pavle Dietzove, soproge inšpektorja Antona Dietza, v sredo 14. t. m. popoldne je pričal, da je ženi in materi, ki se vsa izživila v svojem družinskem stanu, vsak čas zagotovljen časten spomin. Pokojnico je pokopal stolni kanonik Josip Vole ob asistenci obeh stolnih vikarjev in občini udeležbi pogrebcev iz vseh stanov. To neprestano ihteje med solzami družinskih članov in sorodnikov ter to številno spremstvo prijateljev je pokazalo, kako težko je slovo za vselej od matere in žene, ki je bila velika in ljubezni in močna in trpljenju. Čeprav se vernemu srcu vidi, da taka duša ne potrebuje več naše molitve, marveč le mi njene priprošnje, se bo vendar za pokojnico, poleg drugih sv. maš, opravila zadušnica za sedmi dan po njeni smrti v ponedeljek, 19. t. m., ob pol 8 v ljubljanski stolni cerkvi, na kar še s posebno prošnjo opozarjamo sorodnike, znance in prijatelje.

## KINO SLOGA - telefon 27-30

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri:  
**CHARLIE CHAN NA DIRKAH**  
Dodatek: R. Wagner, »Tannhäuser« — uvertura.

Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov - sekcija Ljubljana, priredi v soboto dne 17. t. m. ob 15 popoldne ogled del in naprav pri betoniranju konstrukcij »Doma službe Batac«. Člani in vpeljani gosti vljudno vabljeni.

Josip Vidmar govori jutri, v soboto ob 18.30 v knjigarni Akademске založbe, Šelenburgova 4, palača Croatie, dvorišče, o IV. zvezku Zupančičevih del.

Združenje brivcev obvešča cenj. občinstvo, da bodo brivnice in frizerski saloni v nedeljo, 18. dec., v Ljubljani dopoldne odprti.

Zimske sukne kraje. Vseučiliškemu asistentu dr. Svetozarju Ilesiču je bila iz neke kavarnе ukradena temnomodra zimska suknja, vredna 1700 dinarjev. — Zlatarju Cernetu Ludviku iz Wolfove ulice je bila v neki kavarni ukradena 1100 din vredna suknja. — Z dvorišča v Cerkveni ulici je neznan tat odnesel temnisov suknič, vreden 500 dinarjev. — Iz neke gostilne na Miklošičevi cesti je tat ukradel črno zimsko sukno kurjaču Martinu Toplaku. — Mariji Jagodičevi je pa iz stanovanja v Predovičevi ulici zmanjkalo več moških srajc in drugega perila.

Tudi napisne table niso varne. V noči od srede na četrtek je nekdo odtrgal napisno tablo, ki je bila pritrjena pri Severijski trafiki v Šelenburgovi ulici in ki je opozarjala na prodajo banovalskih kolkov. Kaj bo tat počel s tablo, smo res redovedni.

Arretiran je bil mizarški pomočnik A. D. zaradi neke manjše tatvine. Ko so preiskali njegovo stanovanje, so našli tudi 500 dinarjev vreden fotografski aparat znamke »Voigtlander« in nekaj bakrene pločevine. A. D. se je izgovarjal, da je aparat kupil od neznanca na kolodvoru, enako tudi pločevino. Skoraj gotovo pa je oboje neke ukradel.

## RADIO: Unic — Fornett — Saba

Izbirajte najcenejše med najboljšimi! — Nemske in francoske tipe »Super« radio aparatov Vam nudi  
**RADIOTEHNIK ŠETINA FRANC**  
LJUBLJANA, Povšetova ulica 46.

Črn plašč in suknič je prodajal znani tat sukenj Franč Strgar. Pri tem poslu pa ga je v Kolodvorski ulici zasačila policija in ga aretirala. Strgar je priznal, da je oboje ukradel v kleti nove stavbe v Fignerjevi ulici, kjer imajo spravljeno obleko delavci. Policija je preiskala Strgarjev dom na Rudniku in našla tam celo zalogo ukradenega perila, ki je izginilo pred dnevi z voza perici Rozi Kirnovi na Ižanski cesti. Perilo je bilo vredno nad 3000 dinarjev. Strgar je bil že desetkrat kaznovan. Sedaj bo imela Ljubljana nekaj časa mir pred njim.

## Gledališče

Drama. Petek, 16. dec. ob 15: »Potopljeni svet«. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol. Izven. — Sobota, 17. decembra: »Dobruđa 1916«. Red B. — Nedelja, 18. dec. ob 15: »Brezov gaj«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Žene na Niskavooriju«. Izven. Znižane cene.

Opera. Petek, 16. decembra, zaprtó. — Sobota, 17. dec.: »Ljubavi napoj« (»Kapljice za ljubezen«). Gostovanje tenorista Christy Solarija. Red A. — Nedelja, 18. decembra, ob 15: »Roxy«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Gioconda«. Gostovanje Vere Majdičeve. Premierski abonma.

## Prireditve in zabave

Prosvetno društvo Trnovo uprizori v nedeljo 18. decembra ob 8 zvečer na društvenem odru ljudsko dramo v petih dejanjih »Prababica«. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne.

Opozarjamo na že javljeno interno produkcijo drž. konservatorija v proslavo 60-ega rojstnega dne slovenskega skladatelja Antona Lajovica, ki jo izvajajo gojenci konservatorija danes ob 17 v Hubadovi pevski dvorani poslojja Glasbene Matice v Vegovi ulici.

Opozarjamo na I. javno produkcijo gojencev drž. konservatorija, ki bo v ponedeljek 19. dec. ob 18 in četrti v veliki filharmonični dvorani. Produkcija bo v proslavo 20 letnice kraljevine Jugoslavije. Natančni spored produkcije javimo pravčasno.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v nedeljo, 18. decembra ob 5 popoldne v franciškanski dvorani »Božični večer« s pestrim sporedom. Na programu je med drugim pravljica »Kraljevič dvorni norček« in pa božični prizorček »Čudežna cvetka«. Otroci do 6. leta starosti v spremstvu staršev vstopnine prosti.

Ruski dramski krožek priredi dne 18. decembra ob 20.15 dramski večer v franciškanski dvorani. Na sporedu so tri enodejanske. Predprodaja vstopnic bo v franciškanski dvorani dne 16. t. m. od 18—20 in

## TRGOVSKA PRIREDITEV

7. januarja 1939

## TRGOVSKI DOM

18. t. m. od 10—12 ter eno uro pred pričetkom predstave. — Vabimo k občini udeležbi!

## Sestanki

Fantovski odsek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek, na katerem bo zanimivo predavanje o našem velikem pisatelju Ivanu Cankarju. Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica ima svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 17. decembra t. l. ob 20 zvečer v gostilni pri »Mraku«, Cesta 29. oktobra. Člani vabljeni.

## Kino

Zvočni kino Vič: Zaradi ogromnega zanimanja za vefilim »Dama s kamelijami« prva prestava že danes ob pol 9 zvečer. V glavni vlogi Greta Garbo in Robert Taylor. Za dodatek zvočni tednik.

## Poizvedovanja

Našla se je desna moška usnjata rokavica. Dobi se v podr. »Slovenca«, Miklošičeva c. 5.

## Maribor

Otrok padel v škal vrele vode. 20 mesecev stari Zvonko Brumen na Tezmem pri Mariboru se je priplazil do škafe vrele vode, katero je mati pripravila za kopanje. Okoli škafe se je tako dolgo Zvonko igral, da je padel v škal. Vroča voda ga je tako opekla, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico, kjer pa je umrl.

Opozorilo. V zvezi z volitvami in njenimi izidi gotovi ljudje širijo zlohotne vesti, s katerimi skušajo ustvarjati zmedo. Mariborčan pozivamo, naj vsakega, ki bi širil take govorice, takoj prijavi policiji, ki bo že znala preprečiti širjenje vseh neresničnih in zlohotnih vesti.

Katoliška mladina priredi v nedeljo, dne 18. dec. v Domu v Cvetlični ulici svojo božičnico. Pričetek popoldne ob petih.

Mesarske prodajalnice bodo na zlato nedeljo odprte. — Meso se bo prodajalo tudi na stojnicah.

Omdevi obiška madžarskih zdravnikov in časnkarjev. V letošnjem poletju so na povabilo mariborske Tujsko-prometne zveze naše kraje obiskali madžarski zdravniki in časnkarji, ki jih je vodil znani prijatelj naših krajev zdravnik dr. Gyöző Balasz. Ta zdravnik je sedaj v svojem domačem mestu Pecu priredil uspešno skoptično predavanje o lepotah Slovenije in njenih zdraviliščih, o katerih bo izdana posebna brošura v madžarskem jeziku. Kakor kaže, taki obiski našemu tujskemu prometu mnogo koristijo.

Zrtev neznanega avtomobila. Včeraj v jutranjih urah ob na cesti v bližini Sv. Lenarta našli hudo poškodovanega in nezavestnega 14 letnega posestniškega sina Konrada Vogrinca iz Zg. Porčiča. Fant se je zvečer peljal s kolesom proti domu v bližini Sv. Lenarta ga je dohitel neki avtomobil in treščil v kolesarja. Ne da bi se zanj zmenil, se je odpeljal naprej in pustil na cesti ležati mladega kolesarja, ki si je pri padcu prebil lobožjo in dobil hude notranje poškodbe.

Lubejeva zopet nastopi. Mariborska opereta bo v božičnem tednu dajala izvorno opereto »Vee za šaloc, katere libreto je napisal igralec Danilo Gorinšek, uglasbil pa kapelnik vojaške godbe kapetan Jiranek. Pri vseh predstavah bo nastopila nekdanja članica mariborske operete Marica Brumen-Lubejeva.

Mestni turistični urad, ki opravlja posle mestnega turističnega odbora, ima svojo pisarno na Slomskovem trgu 11, prtiličje, levo. Tel. št. 27-36. Ta urad izdaja potrdila o bivanju za vozno olajšavo, do katere imajo pravico tuji po § 11 potniške tarife.

Važne točke dnevnega reda prihodnje občinske seje. Na prihodnji seji mestnega sveta, ki bo 20. decembra, bodo med drugim občinski očetje razpravljali o programu za postopno ureditev cest v Mariboru v prihodnjih letih, o cestnih delih, ki bodo opravljena v prihodnjem preračunskem letu, o zgraditvi remiz in skladišč v Strmi ulici, o kanalizaciji Oreškega nabrežja med Klavniško in Kejarjevo ulico, o zgraditvi otroškega igrišča v Magdalenskem predmestju in o prispevku, ki ga mora občina plačevati za vzdrževanje mestne policije v Mariboru.

Smrtna kosa. Na Ptujski cesti 74 na Tezmem je umrl 70 letni posestnik Anton Majhenič. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje!

Preradna tatova pred sodniki. Včeraj sta se pred malim senatom mariborskega sodišča zagovarjala 22 letni Franjo Hutinski in 21 letni Štefan Cestar, ki sta oba doma neke s Hrvaškega, več let pa sta že zaposlena v Loperšičah pri Ormožu. Obtožnica dolži oba več držnih tatvin, ki sta jih izvršila v Loperšičah. Obna obtožena sta oročnikom tatvine in vlome priznala, pred sodniki pa sta vse tajila in se izgovarjala, da sta priznala oročnikom le zato, ker sta se bala, da bosta tepena. Hutinski je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapor, Cestar pa na 10 mesecev strogega zapor.

Zaradi prenegle vožnje. Včeraj sta se pred sodnikom poedincem zagovarjala Emanuel Mister iz Zagreba in Henrik Rajh iz Murske Sobote, ker sta meseca maja zaradi prenegle vožnje trčila s svojima avtomobila, v katerih je bilo več potnikov. K sreči se potnikom ni nič zgodilo, le oba avtomobila sta bila nekoliko poškodovana. Mister je bil obsojen na 1 mesec zapor, pogojno na 1 leto, Rajh pa je bil oproščen.

Tat na podstrešju. Upokojena učiteljica Marija Ježovnik je prijavila policiji, da ji je nekdo iz podstrešja v hiši na Gosposvetki cesti 17 ukradel več nemških in slovenskih knjig, par moških škornjev, par čevljev in tamburico. Škode ima 2000 dinarjev.

Še vedno tatvine perila. Gostilničarki Tezrezi Gračnerji na Frankopanovi cesti 29 je nekdo z verande v I. nadstropju ukradel razno otroško obleko, ki se je tam sušila. Sumijo, da je kradlo mlado dekle, ki se je okoli verande smukalo. Podnajemnici Elizabeti Vek na Koroski cesti 95 pa sta bila iz omare na podstrešju ukradena dva pernata podglavnika.

## Gledališče

Petek, 16. decembra: Zaprtó.  
Sobota, 17. decembra ob 20: »Kralj na Betajnovi«. Red C.

Nedelja, 18. dec. ob 15: »Prevara«. Znižane cene. Ob 20: »Hudičev učencec«. Znižane cene.

# Naše ceste in promet

Iz statističnega letopisa za 1937 posnemamo naslednje podatke o našem prometu v tem letu v primeri s prejšnjimi leti:

### Dolžina cest.

Kopna dolžina državnih in banovinskih cest v naši državi znaša 1.917 km, od česar odpade na državne ceste 10.241 (10.186) km, od tega zopet na državne ceste v naši banovini neizpremenjeno 616 km, na banov. ceste I. vrste 15.440 (15.348) kilometrov, od tega v naši banovini 1199 (1199) kilometrov, na banovinske ceste II. vrste v vsej državi 16.237 km (16.523) km, od tega v naši banovini 2869 (2909) km. Skupno je banovinskih cest v vsej državi 31.677 (31.879) km, od tega v naši banovini 4088 (4167) km. Dolžina cestnega omrežja je znašala lani v oklepajih podatki za 1936): dravska 4783 (4704), drinska 4588 (4773), donavska 6467 (6465), moravska 4690 (4525), primorska 2662 (2667), savska 7704 (7704), vardarska 4400 (4285), vrbaska 2670 (2677), zetska 3076 (4127) in Belgrad 57 (57) km.

### Vozila.

Število tovornih avtomobilov v naši državi je lani naraslo od 2658 na 3073, od tega v naši banovini od 690 na 707, nadalje je padlo v vsej državi število poltovornih avtomobilov od 451 na 380, od tega v dravski banovini od 84 na 62. V večjem obsegu je naraslo število osebnih avtomobilov, in sicer v vsej državi od 10.687 na 12.197, od tega v naši banovini od 2011 na 2174. Tudi število motociklistov se je znatno povečalo: v vsej državi od 4427 na 5202, od tega v naši banovini od 1515 na 1866.

Statistika prinaša tudi podatke o številu biciklov. Število biciklov je v naši državi naraslo od 225.083 na 279.767. Pripomniti je, da je pred letom 1934 znašalo število biciklov v državi samo 180.271. Po banovinah se razdeli število biciklov sledeče (1937, podatki za 1936 v oklepajih): dravska 113.363 (109.859), drinska 4734 (3508), donavska 94.993 (95.083), moravska 5.075 (3.438), primorska 4332 (3150), savska 46.663 (35.052), vardarska 5789 (4060), vrbaska 8828 (3407), zetska 1810 (1489) in Belgrad 9180 (6037). Največji prira-

stek beleži vsekakor donavska banovina. Tudi v savski banovini je prirastek znaten, kakor tudi v Belgradu. Največje število biciklov je zbranih v treh banovinah: dravska, savska in donavska. Sam Belgrad nima niti toliko biciklov kot Ljubljana, čeprav šteje nad 400.000 prebivalcev, dočim jih ima Ljubljana komaj 86.200 (po stanju na koncu leta 1937).

Naša statistika prinaša tudi podatke o vprežnih vozilih. Iz njih je razvidno, da smo imeli v vsej državi obrtnih vozil 22.328 (21.721), kmetijskih 800.925 (819.232), osebnih voz pa 897.297 (902 tisoč 403). Od tega je bilo v naši banovini 1375 (584) obrtnih vozil, 67.464 (75.156) kmetijskih in 73.443 (82.287) osebnih vozil z živalsko vprego.

### Avtobusni promet.

V medkrajevnem avtobusnem prometu smo imeli lani 331 linij v dolžini 16.754 (16.527) km, od tega v dravski banovini 66 (66) na 2478 (1921) kilometrov. Avtobusne linije v vsej državi so s 582 (533) vozili, od tega v dravski banovini 116 (94) prevozile 3.15 (1.9), od tega v naši banovini 1.5 (0.55) milijonov potnikov.

### Promet v mestih.

V mestih je v naši državi avtobusni promet uveden na 53 linijah v dolžini 678 (181) km, od tega v naši banovini na 13 (14) linijah v dolžini 102 (51) km. Prevoženih je bilo v vsej državi 6.84 (6.03) milij. potnikov, od tega v Sloveniji 0.6 (0.8) milij. potnikov.

Tramvaje ima v naši državi 9 mest (Belgrad, Dubrovnik, Ljubljana, Niš, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Subotica in Zagreb). Dolžina prog je znašala lani 136 km, od tega v Ljubljani 16 km. Število prevoženih potnikov je v vsej državi naraslo od 112.77 na 122.9 milij., od tega pri ljubljanskem tramvaju od 6.15 na 7.08 milijonov. Največ potnikov ima belgrajski tramvaj: lani 56.3 (1936 pa 52.4) milijona; za njim pa zagrebški: 43.66 (40.06) milijona. Dohodki od tramvajskega prometa so narasli od 1936 na 1937 v vsej državi od 128.5 na 137.9 milij. din, od tega v Belgradu od 64.4 na 68.3, v Zagrebu od 37.1 na 41.0, v Ljubljani pa od 7.33 na 8.05 milij. din.

vse svoje zlato. Kraj, kjer se to zlato nahaja, drže v tajnosti. Leta 1938 je bilo iz Narodne banke poslana v tujino za 148 milijonov forintov zlata. Zlato so poslali v tujino ne toliko iz bojazni pred kako vojno, kakor pa zaradi sigurnosti, da bo Holandija lahko razpolagala s kapitalom za primer krize.

**Amsterdam, 15. dec. AA. Havas:** Zaradi vesti nekega angleškega lista, da je Holandska narodna banka prenesla svoje zlate rezerve v tuje države, je holandski tiskovni urad objavil sledeče:

Vest tega lista je delno netočna. Centralna banka je imela stalno gotovo količino zlata v tujini. Točno pa je, da se je ta rezerva od januarja 1937 znatno povečala. Tako je znašala zlata rezerva Holandske narodne banke v tujini 28. novembra t. l. 352 milijonov goldinarjev, medtem ko znaša skupna zlata rezerva 481 milijonov goldinarjev. Tiskovni urad pristavlja, da merodajni krogi radi preostrežejo s pojasnili, zakaj se to dogaja. Tiskovni urad pravi, da hoče vlada tako imeti v tujini potrebne zneske, da bi mogla v slučaju potrebe nakupiti zadostno količino hrane.

**Izvoz ovsca za svobodne devize.** Minister financ je dne 13. decembra odredil, da se izvoz ovsca lahko izvršuje le za svobodne devize.

**Jugoslovansko-madžarska zvezna tarifa.** Dne 1. jan. 1939 stopi v veljavo nova jugoslovansko-madžarska zvezna tarifa za prevoz blaga in žive živine v prometu med jugoslovanskimi in madžarskimi tarifami.

**Tovarna zidne in strešne opeke Ljubljanske kreditne banke v Sisku.** Ljubljanska kreditna banka ima v Sisku tovarno zidne in strešne opeke, ki jo je sedaj registrirala kot samostojno podjetje pod trdovko Tovarna zidne in strešne opeke Ljubljanske kreditne banke v Sisku. Za tovarno podpisujejo gg. Jiroušek Veno in Jerman Ivan ter kot pooblaščenec g. Mirko Vadrjal.

**Banovinsko električno podjetje savsko banovine B. E. P. v Zagrebu.** Izbrisan je član uprave Mosinski Ivo, načelnik fin. oddelka banke uprave, vpisani pa so člani tavnateljstva Peter Benzon, načelnik upravnega oddelka, ing. Mutimir Kodžič, načelnik tehničnega oddelka in Zvonimir Bogdanovič, načelnik fin. oddelka banke uprave v Zagrebu.

**Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško.** Kot je znano, poteče naša trgovinska pogodba s Češkoslovaško dne 31. decembra leto. Tako je bilo računati, da se bodo še letos začela pogajanja med našo državo in Češkoslovaško za sklenitev nove pogodbe. Vendar je Češkoslovaška zavzela sedaj

po pogajanjih z Nemčijo, ki so zanjo življenjskega pomena, in zato ne more priti do pogajanja z našo državo. Zato je bila sedanja pogodba podaljšana do 31. januarja 1939, v januarju pa bodo tudi že nova pogajanja.

**Akontacija na dividendo borskih rudnikov bakra.** Kakor vsako leto ob tem času objavlja borski rudnik bakra, da bo delil akontacijo na dividendo družbe za skoraj preteklo poslovno leto. Akontacija znaša letos po vrsti delnice od najmanj 25.21 franka do 33.80 (lani 26.30—35 frankov) na delnico.

**Vloge pri francoskih hranilnicah.** Caisse nationale d'épargne beleži v oktobru povečanje vlog za 87.3 milijona frankov, ker so znašale vloge 1.599.5, dvigi pa samo 729.2 frankov.

## Borza

Dne 15. decembra 1938.

### Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237.20—238.80.

Nemški čeki so se v Ljubljani okrepili na 14.23 do 14.43, v Zagrebu na 14.2250—14.4250, v Belgradu pa so ostali neizpremenjeni na 14.20—14.40.

Grški boni so beležili v Zagrebu 39.15—39.45, v Belgradu 37.15—37.85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.244.630 din, v Belgradu pa 12.272.000 din. V etektih je bilo prometa v Belgradu 2.866.000 din.

ne. c-D.P.7 — en atx rdgovc um lhwj blskpz

Ljubljana. — Tečaj s primom:		
Amsterdam 100 h. gold.	2359.66—2410.26	
Berlin 100 mark	1765.52—1779.40	
Bruselj 100 belg	742.70—747.76	
Curih 100 frankov	996.45—1003.52	
London 1 funt	205.61—207.66	
Newyork 100 dolarjev	4377.26—4413.57	
Pariz 100 frankov	115.57—117.01	
Praga 100 kron	150.43—151.54	
Trst 100 lir	230.95—234.03	

Zürich, 15. dec.: Belgrad 10, Pariz 11.635, London 20.68, Newyork 442.375, Bruselj 74.525, Milan 23.30, Amsterdam 240.30, Berlin 177.50, Stockholm 106.55, Oslo 103.925, Kopenhagen 92.325, Praga 15.10, Varšava 83.15, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.12, Buenos Aires 100.—

### Vrednostni papirji

**Ljubljana: Državni papirji:** 7% invest. posojilo 97—99, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 465 do 468, begluske obveznice 89—90, dalm. agrarji 88.75—89.75, 8% Blerovo posojilo 96.50—97.50, 7% Blerovo posojilo 89—91, 7% posojila Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 97—98. — **Delnice:** Narodna banka 7.600—7.800, Trboveljska 180—190.

**Belgrad: Državni papirji:** 7% invest. posojila 99.50 blago, vojna škoda promptna 464.50—465.50 (467.50, 465.50), begluske obveznice 88.50—89 (89), dalm. agrarji 87.75—88 (88.50, 88), 4% sev. agrarji 57.25 blago (57.25), 8% Blerovo posojilo (96), 7% Blerova posoj. 89.50—90.25 (90.50, 90). — **Delnice:** Narodna banka (7.800).

**Zagreb: Državni papirji:** 7% invest. posojilo 99 blago, agrarji 61 blago, vojna škoda promptna 470 blago, Begluske obveznice 90 blago, dalm. agrarji 88—90, 4% sev. agrarji 60 blago, 8% Blerovo posojilo 96—96.50 (96, 96.50), 7% Blerovo posojilo 90—91 (90.50), 7% stab. posojilo 97—99. — **Delnice:** Trboveljska 185—187.50 (185), Gutmann 47 blago, Isis 50 blago, Osi. št. št. tov. 75—100, Osejska livarna 160 denar, Jadranska plodba 350 denar.

### Žitni trg

**Novi Sad. Pšenica, srem.** 79—80 kg 2% 149—151, lad. 79—80 kg 2% 150—152. — **Oves,** bač. srem. lad. 155—160. — **Koruza,** bač. sušena pariteta Indjija in parit. Vršac 108—110. — **Otrubi,** bač. srem. ban. juta vreče 90—98. Tend. neizpremenjena. Promet srednji.

### Cene živine in kmetijskih pridelkov

**V Brežicah dne 7. decembra 1938.** Voli I. vrste 5 din, voli II. vrste 4.50 din, voli III. vrste 3.50 din; telice I. vrste 4.50 din, telice II. vrste 4 din, telice III. vrste 3 din; krave I. vrste 4 din, krave II. vrste 3.50 din, krave III. vrste 2 din; teleta I. vrste 5.50 din, teleta II. vrste 4.50 din; prašiči špeharji 9 din, prašiči pršutarji 8 din za 1 kg žive teže.

**Goveje meso I. vrste 12 din, goveje meso II. vrste 10 din, svinjina 16 din, slanina 17 din, svinjska mast 20 din, čisti med 16 din, goveje surove kože 8 din, telečje surove kože 12 din, svinjske surove kože 4 din za 1 kg.**

**Pšenica 150 din, ječmen 140 din, rž 145 din, oves 150 din, koruza 115 din, fižol 225 din, krompir 80 din, seno 55 din, slama 25 din, jabolka I. vrste 350 din, II. vrste 300 din za 100 kg.**

**Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4.50 din za 1 liter, finejšje sortirano vino pri vinogradnikih 7 din za 1 liter. — Mleko liter 1.50 din.**

## Zveza industrijcev

V torek, dne 13. decembra je bila seja uprave Zveze industrijcev pod predsedstvom G. Praprotnika. Iz predsedstvenega poročila posnemamo, da je bila ta mesec v Zagrebu skupna seja metalurški industrije iz naše in savske banovine, po kateri so zastopniki industrijcev predložili trgovinskemu ministru zahtevo, da se z uvedbo kontrole uvoza zaščiti metalurški industrija pred dumpingom inozemske konkurence in na ta način prepreči uvoz onih metalurških proizvodov, ki jih v naši državi proizvajamo v zadostnih količinah in v odgovarjajoči kakovosti. Glede sistema zbornic je posneti, da Zveza industrijcev o tem sploh ni razpravljala in da o vse druge časopisne vesti o tem popolnoma netoče.

Glavni tajnik g. dr. Adolf Golja je podal tajniško poslovno poročilo, iz katerega je razvidno, da se je zaposlenost celotne nekolično izboljšala in da je pričakovati v prihodnjem letu povečanje zaposlenosti in sicer v zvezi z izvajanjem javnih del, iz štirimilijardnega notranjega posojila. Naša izvozna industrija trpi slejkoprej radi tega, ker so možnosti izvoza omejene radi raznih uvoznih omejitev in kontingentov. Nato navaja dela kr. vlade na polju zunanje trgovinske politike, posebno očitne rezultate pogajanj z Italijo in Nemčijo. Zaradi težkoč, ki jih imajo zadnje čase industrijska podjetja pri plačilu nabav surovin iz neklinjskih držav, je morala intervenirati tudi Zveza industrijcev, da prepreči radi formalnih predpisov nastale motnje v obratovanju radi pomanjkanja surovin. Zveza industrijcev si prizadeva, da bi Narodna banka dajala angleške funte po uradnem tečaju tudi za nabavo drugih važnih surovin, ne samo bombaža in volne. Zveza je uspešna, da pridejo množični lesni izdelki v seznam predmetov, ki uživajo izvozne premije iz tkzv. kavinskega fonda. Končno omenja, da so delavske organizacije vložile na banska upravo predlog za izpremembo odredb o določitvi minimalnih mezd in bo banska uprava v bližnjem času eklicala tožadno razpravo.

Poročilo o davčnih vprašanjih je podal tajnik g. Albert Koser.

Končno je uprava Zveze industrijcev odobrila sklep odseka lesne industrije glede pobiranja 25% doklade na članske prispevke podjetij lesne stroke radi kritja posebnih stroškov tega odseka.

## Kje je holandsko zlato

**Pariz, 15. dec. AA. Havas:** »Petit Parisien« prinaša iz Londona vest, da je holandska narodna banka začasno spravila iz Holandije v tuje države

## KULTURNI OBZORNIK

### Anton Tomaž Linhart: Izbrano delo

Uredil Alfonz Gspan. »Cvetje« št. 14, str. 238.

V zbirki »Cvetje iz domačih in tujih logov«, ki jo izdaja Mohorjeva družba pod vodstvom prof. Jakoba Solarja, je kot 14. zvezek izšlo Izbrano delo prvega slovenskega dramatika, zgodovinarja in razsvetljenca **Antona Tomaža Linharta**. Tako je »Cvetje« zopet storilo veliko delo v populariziranju naših slovenskih klasikov ter dalo naši šoli lep izbor — deloma poslovenjen — enega najstarejših slovenskih pisateljev, ki smo ga poznali sicer samo po igrokazih »Zupanova Micka« in »Veseli dan ali Matiček se ženit«. V posebnem poglavju ugotavlja Gspan, da je »Zupanova Micka« samo prevod Richterjeve »Feldmühl«, dočim je »Veseli dan« za prava Linhartova priredba Baumarchaiseve »La folle journée, ou le mariage de Figaro«. Natančno označuje Gspan, kaj je Linhartova zamisel pri tej priredbi in kateri prizori so potekali izključno iz njegove dramaturške roke, kakor tudi, v čem je pomen tega dela za slovensko dramatiko. Po natančnem razboru notranjega dejanja v igri sami, s grafikonom in protidejanji, mu uspe natanko določiti značaj igre, pa tudi slovenske motive (pozorišče grad Brdo pri Kranju). Tako je odprl vrata v delavnico Linhartovo, iz katere se je rodil temelj slovenskega odrskega jezika in odrskega umeštvovanja sploh. Da pa bi »Izbrano delo« pokazalo celotno podobo Linharta — razsvetljenca, je označil tudi njegovo korepondenco z drugim, prav takim duhovnim revolucionarjem M. Kuraltom.

se je lotil spisovanja *kranjske zgodovine* (»Versuch einer Geschichte von Krain«), v kateri je prišla do izraza slovenska prerodna miselnost bolj kot v katerem koli drugem delu naših preroditeljev. S to zgodovino smo Slovenci dohitevli zapadno kulturo, kakor smo jo tudi z dvema igrokazima »Zupanova Micka« in »Veseli dan ali Matiček se ženit«. V posebnem poglavju ugotavlja Gspan, da je »Zupanova Micka« samo prevod Richterjeve »Feldmühl«, dočim je »Veseli dan« za prava Linhartova priredba Baumarchaiseve »La folle journée, ou le mariage de Figaro«. Natančno označuje Gspan, kaj je Linhartova zamisel pri tej priredbi in kateri prizori so potekali izključno iz njegove dramaturške roke, kakor tudi, v čem je pomen tega dela za slovensko dramatiko. Po natančnem razboru notranjega dejanja v igri sami, s grafikonom in protidejanji, mu uspe natanko določiti značaj igre, pa tudi slovenske motive (pozorišče grad Brdo pri Kranju). Tako je odprl vrata v delavnico Linhartovo, iz katere se je rodil temelj slovenskega odrskega jezika in odrskega umeštvovanja sploh. Da pa bi »Izbrano delo« pokazalo celotno podobo Linharta — razsvetljenca, je označil tudi njegovo korepondenco z drugim, prav takim duhovnim revolucionarjem M. Kuraltom.

To problematiko je postavil in rešil Gspan v svojem literarnem uvodu, ki priča, s kako natančnostjo in vestnostjo se je poglobil zlasti v primerjavo Linhartovih iger z izvirniki. Izbor sam pa, ki sledi, vsebuje naslednja dela: 1. Osem odlomkov Linhartovega »Poskusa zgodovine Kranjske«, in sicer njegov značilen predgovor ter nekaj prigod, ki se nanašajo na Emono in Slovence. 2. Nekaj prizorov iz igre »Zupanova Micka«, in sicer doslovno po izvirniku tudi kar se tiče pisave (v bohoričici). 3. Celotno igro »Veseli dan ali Matiček se ženit« v današnji pisavi in priredbi. 4. Nekaj odlomkov iz Linhartovih pism Kuraltu, ki so zelo zanimiva za njegovo miselnost ter njegovo razmerje do Akademije. Prav zato pa bi tudi želel, da bi prirejevalec uvrstil v »Izbrano delo« tudi prevod Linhartovega govora na prvi seji prenov-

ljene Akademije, ki bi prav danes ob novi slovenski akademiji prišel vnovič do veljave. Linhartovo nemško pesništvo pa karakterizira v zbirki začetek Turnirja med Pegamom in Lambergarjem, ki ga je v opombah v duhu tedanje klasicistične poezije poslovenil prof. A. Sovre.

Obširen in poučen je komentar in opombe, kjer so razjasnjena vsa imena in vsi težji pojmi iz uvoda, kakor tudi iz teksta in ki je dalo privedelju veliko napornega dela. Na koncu je dodan še slovarček znanih in v knjižni rabi nedovoljenih oblik, izrazov iz germanizmov pri Linhartu, ter vprašanja za dijake, ki pomagajo dojeti v vsej obširnosti in pomembnosti problem Antona Tomaža Linharta v slovenski in svetovni kulturni zgodovini.

Tako more »Cvetje« in privedelji sam z zadovoljstvom gledati na uspešno delo, ki bo postalo neobhodno potrebno pomagalo v naši šoli dijaku, kakor tudi izobražencu, ter je obenem tudi lep dokaz delavnosti mlajšega slovenskega slavističnega rodu iz šole prof. Prijateljta in dr. Kidriča. td

**Ave maria Koledar za 1939.** Iz Amerike smo dobili 26 letnik Koledarja Ave Maria, katerega izdajajo slovenski frančiškani v Lemontu. Ta letnik je uredil p. Bernard Ambrožič OFM. — Ogromno dobrega je že storil za naše slovenske izseljence v USA ta koledar. Leto za leto prinaša zelo veliko lepe tvarine, ki ima namen ohranjati v naši ameriški Sloveniji slovenskega duha, vero in jezik našega naroda. Posebno zanimiv in lepo urejen je letošnji letnik. Ze uvodne besede urednikove režejo kakor z nožem v slovensko izseljenko dušo in jo vžigajo kakor ogenj za vse etne ideale slovenskega naroda. Te besede bodo veliko pomagale, da se bo umirajoča ameriška Slovenija znova prebudila in pokrepila v svojem slovenstvu, da se bodo zbrljane vezi ljubezni med nami in njimi okrepile in obnovile. Urednik z velikim zadoščanjem podčrtava zlasti lepe uspehe delovanja naše Družbe av. Rafaela za novo zblizanje vseh slovenskih src širom sveta v eno narodno skupnost. Pa

CAJNO MASLO . . . . . 1 kg 26 din  
NAMIZNO MASLO . . . . . 1 kg 24 din  
paketicirano 125 in 250 gr., razpošilja po povzetju  
»MARGO« — MARIBOR II  
Zavoj in poštnina se zaračunata.

## Celje

c V zavodu šolskih sester bo v nedeljo, 18. dec. ob pol 4 popoldne dobrodelna božična akademija. Nastopili bodo tudi mali harmonikarji.

c Brivski in frizerski lokali bodo na zlato nedeljo, 18. decembra dopoldne odprti.

c V Gosposki ulici je umrl 15. decembra dopoldne 75 letni čevljarški mojster Josip Potnik. Bil je več desetletij uslužben pri mestnem Pogrebem zavodu. Pogreb bo v soboto od doma, v Gosposki ulici, na mestno pokopališče. Naj v miru počiva.

o Ker so poučeni, jih grize vest. Celjski neznamni listič »Nova doba« nam očita, da nismo dovolj poučeni o delih in proračunu mestne občine celjske, ker jo bodo v oči številke in dejstva, ki smo jih navedli. So pa najbrže bolj poučeni nasprotni krogi ali bolje, bili so bolj poučeni, ko so pred leti gospodarili celjski občini. Clankar »Nove dobe« niti ne ve, kje je Zavodna, ker sprašuje, če je morda to kakšna reka, ali kaj. Spotika se nad malenkostno napako, ki se je vrnila v »Slovenca«, kjer bi moralo biti namesto 1000 m — 100 km, in nas uči, kakšna je razdalja med južno Srbijo in Celjem. To je pač stvarna kritika člankarja »Nove dobe«. Stvari kritiki pa bi spadalo tudi poročilo o delu prejšnjega občinskega odbora, da bi primerjali dela in nato ugotavljali. — Sicer pa to lahko storimo. Vest »naprednih« krogov je v zadnjem času postala tako ostra ter neusmiljena, da goni te reveže po Vodnikovih ulici in po zahodnem delu Ipavčeve ulice, kjer gledajo, kakor pravijo, kako brizga blato hisam do oken. Kam bo tirala neusmiljena vest te ljudi potem, ko bo še to popravljeno? Morda v »reko« Zavodno?

c Za 10.000 din zla'nine ukradene na pošti. Zlata tarka ga. Davidovac iz Ozke ulice v Celju je poslala v ponedeljek škatico zlatih ovratnih verižic neki tvrdki v Zagreb na ogled. Verižice še niso bile popolnoma izgotovljene. Ko je tvrdka v Zagrebu prejela zavojček, je ugotovila, da manjka 55 komadov verižic iz belega zlata in ena verižica iz rumenega zlata, v vrednosti 10.000 din. Takoj se je ugotovilo, da je bilo to ukradeno na pošti. Oblasti so začele najisrže preiskave. Ker so verižice brez zaponk in jih bo moral tat dati že v izdelavo, je možno, da bo kmalu prišel v roke pravice.

## Ptuj

Pojasnilo. Pooblaščenči smo javnosti sporočiti, da so volivni akti iz ptujškega okraja bili v redu predloženi volivnemu odboru v Belgradu. To pojasnilo objavljamo, ker so se ponekod razširile neresnične vesti o aktih, ki so bili odposlani volivnemu odboru v Belgrad.

Kaj je z incidentom pri Sv. Vidu pri Ptujju. Te dni se širijo vesti, da je bil incident pri Svetem Vidu pri Ptujju, kjer je prišlo do obračunavanja starih računov političnega značaja. Iz zanesljivega vira smo dobili sledeče pojasnilo, ki ga objavljamo: Brodnjak Alojz iz Dravinjskega vrha je okoli pol 11 prišel s Haloz, bil je nekoliko dobre volje. Po poti je klical: Zivijo dr. Korošec! Ko je prišel na volišče, je bila tam postavljen straža, kjer je stal tudi Belšak Franc iz Varioje. Med njima se je hitro začel prepir zaradi nekkih starih zaved. Občinski tajnik g. Majhen Franc je potegnil oba narazen in peljal Brodnjaka stran. Brodnjak se mu je iztrgal iz rok in našel kaj k Belšaku in mu dal klofuto brez vsake besede. Belšak mu jo je vrnil, ker pa je bil Brodnjak vinjen, je padel na glavo nazaj in dobil pretres možganov, tako da so ga morali prepeljati v ptujško bolnišnico. V tem je vsa resnica. Ni bil to noben političen napad, ampak je vzrok staro osebno sovraštvo.

Napad. 39 letno Nežo Vodušek, posestnikovo hčer iz Maclja, občina Djurmanec, je 11. t. m. zabodel z nožem v trebuh Grabrovec Alojz iz Malja. Napadel je tudi njeno mater. Vzrok so neke osebne zadeve in nesporazumi med Voduškovi in Grabrovcem. Voduškovo, ki ima smrtonovarne poškodbe, so prepeljali v ptujško bolnišnico.

## POCENI BLAGO

lepo božično darilo že od 5 din naprej, pa tudi boljše kvalitete dobite pri TRPINU, MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 15.

Ptujski svinjski sejem 14. decembra. Prignanih je bilo 92 svinj in 38 prascev, skupno 130 komadov, od tega prodanih 55 komadov. Cene: prasci od 6—12 tednov stari 50—135 din za komad, pršutarji 7.25 do 7.75 din, debele svine 8—8.50 din in plemenke svine 7—7.25 din za kg žive teže. Prihodnji svinjski sejem bo 21. decembra.

zaslugi te družbe, pravi, »slovenski izseljenci postali iz »izgubljenec«, za kakršne nas je dolga leta naša mati domovina smatrala, »izseljenci«. Beseda »izseljenci« je prinesla nove toplote iz domovine v tujino, iz tujine v domovino. Čut narodne zavesti med izseljenci je močnejša sedaj, ko so se »izgubljenici« pretvorili v »izseljence«, ko je izseljenstvo Jugoslavij postalo — deseta banovina.«

Glavni članki koledarja so: »Ob stoletnici škofa Trobca«, p. Bernard; »Ob jubilejnih dneh ameriške ustave«, p. Hugo; »Very Rev. Severin Gross OSB, dr. J. L. Zaplotnik; »Baraga — vzor posvečene naravne ljubezni«, p. Hugo; »Današnji položaj sv

# Prazno življenje boljševiške vohunke

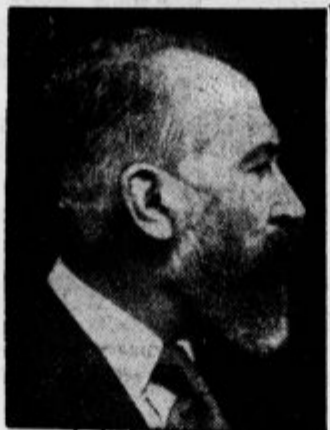
Pod »ljusko fronto« je GPU po Parizu na široko razpredla svoje mreže in preganjala častnike bele armade

## Proces proti pevki Plevickaji je zastal ob novih odkritjih

Lansko leto septembra meseca je iz Pariza izginil ruski emigrant general Müller, voditelj ruske emigrantske organizacije. Policija je najprej zaslila generala Skoblina, s katerim so generala Müllerja videli še zadnji večer, preden je izginil iz človeške družbe. Po zaslisanju pa je tudi general Kkoblin izginil in nikdar več ni bilo nobene sledi o njem. Osem let prej pa se je na prav tako skrivnostni način izgubil general Kutjepov. Vsa javnost s policijo vred je slutila, da ima tu vmes svoje prste GPU, ki po pariških agentih skrbi, da nasprotniki Stalinovega režima po Evropi, ki motijo njegovo politično mrežo, sproti izginjajo s sveta. Toda kdo so ti agenti, ki sredi Pariza izvajajo obsedbe, ki so padle v pisarnah GPU v Moskvi? Z neko skrivnostno ladjo v pristanišču Le Havre, ki je po vsakem takem dogodku odpeljala na odprto morje in izginila v neznanu smer, se končujejo vsi sledovi. Toda javnost je razburjena, ker slednjič nihče ne ve, kdaj se bo zameril Kominterni in po vsakem GPU lahko na ta način iztegne roko!

Ko je izginil general Skoblin, je policija prijela njegovo ženo, ugledno damo in duhovito družabnico Nadjo Vasiljevno Plevickajo, ki je zlasti slovela kot pevka ruskih narodnih pesmi. Sukala se je veliko v ruskih emigrantskih krogih v Parizu, bila je središče družbe nekdanjih častnikov carske armade, s svojim možem, ki je bil uslužben v pisarni organizacije pod vodstvom generala Müllerja, je skoraj sleherni leto odpotovala kam na sever, v Skandinavijo — v vsem življenju teh dveh se je poznalo, da denarja ne primanjkuje. Ti krogi so seveda veliko politizirali in snovali načrte za vstajenje Rusije. Ko pa so »madame Skoblin-Plevickaja« na policiji vprašali, s čim se peka in s čim sta z možem mogla razmeroma tako sijajno živeti, je vztrajala na tem, da ona živi samo za rusko narodno pesem, s katero poživlja družbo nekdanjih carskih častnikov, politika pa da ji je povsem neznan obrt. Pri preiskavi na njenem stanovanju pa je policija našla obsežno korespondenco, iz katere je bilo razvidno, da je imela aretiranka že dolgo dobo mnoge politične niti v rokah in da ji je vse skupaj — njen poklic kot pevke in njen mož — le krinka, s katero je pred oblastjo, pred družbo in pred možem prikrivala svojo pravo vlogo. Podani so bili prvi migljaji, da je bila ta žena nekaka voditeljica GPU za Pariz — in ga. Skoblin-Plevickaja ni več prišla iz preiskovalnega zapora, v začetku prejšnjega tedna pa se je proti njej

daj je kazala, da bo dobra pevka in — da se nikdar ne bo oprijela resnega dela, preveč jo je veselilo pohajkovanje. Kot 12-letno dekletce je že pobegnila z doma in se preživljala s tem, da je po vaseh — pred cerkvami, na sejnih — prepevala. Policija jo je prišla in spravila v zavod



Nekdanji francoski notranji minister Dormoy, ki je pod ljudsko fronto »pohodil« vse sledi v tej skrivnostni aferi. — Policijskega uradnika, ki je službeno sporočil, da je sovjetski parnik »Maria Uljanov« brez prijave zapustil pristanišče v Le Havre, je takoj odpustil iz službe. Zato je sedaj tako težko izslediti, kolikšno moč in kakšne zveze je GPU imela v Parizu.

za vzgojo zanemarjenih otrok. Dve leti je strpela, potem pa ušla. Policija jo je znova ujela in potpisala nazaj na uradno pot vzgoje in poboljšanja. Tako je čepela in preluhtala v tem zavodu vsa leta do svojega 20. leta. Tedaj pa je v bližini zavoda zašel potujoči cirkus in — potegnili jo je ven. Pridružila se je čestni pevski trojici in z njo pela po cestah, beznicah in pela o prostrani Rusiji, o Volgi »ruski rekic«. Romantika od ničesar omejenega, nikamor usmerjenega življenja, se je začela... Na teh potih jo najde plesalec Plevicki in sta se poročila. S tem je prej neznan pocestna pevka dobila prvo legitimacijo, s katero je mogla v družbo za eno stopnjo višje: dobila je ime, ki ga je ohranila preko vseh izprememb, ostala je Nadja Vasiljevna Plevickaja. Prvi mož jo je pripeljal v Moskvo, kjer je nekdanje kmečko dekletce čimdalje bolj izgubljalo prah ceste in se kmalu udomačilo na parketu. V Moskvi se je znašla s slavnim pevcem Sobinovim — poročila se je z njim, se od prvega ločila in z drugim odšla v carski Petrograd, kjer jo je Sobinov vpeljal v dvorsko družbo. Tu že nihče več ne ve, odkod je doma, kakšna je njena preteklost — mlada je, lepa in duhovita in pevka, to je ves njen kapital, ki ga pridno nalaga. Njen drugi mož bi ji preskrbel, da bi se v carski operi izobrazila in izpopolnila v petju, toda Nadja Vasiljevna Plevickaja tega ne mara, hoče ostati ljudska pevka, nevezana ne na note ne na dirigenta. Kmalu se loči od drugega moža in se poroči z grenadirskim častnikom Levitskim. Začno se leta sijaja, velikih prireditev in reprezentance, v katerih je Plevickaja zaslovela po vsej Rusiji. Ob vojni je odšla kot bolniška strežnica na fronto, kjer je častnikom po bolnišnicah prepevala ruske pesmi.

Pride revolucija. Njen mož Levitski se pridruži rdečim. Zena je povsod z njim, saj je komunistka po duši in srcu in po življenju. Novembra leta 1919 pa beli ujamejo oklopni vlak rdečih in Levitski s svojo ženo pada v ujetništvo vojakom slavnega Kornilovega regimenta, ki ga vodi mlad častnik. Skoblin. Tu se zvežejo pota

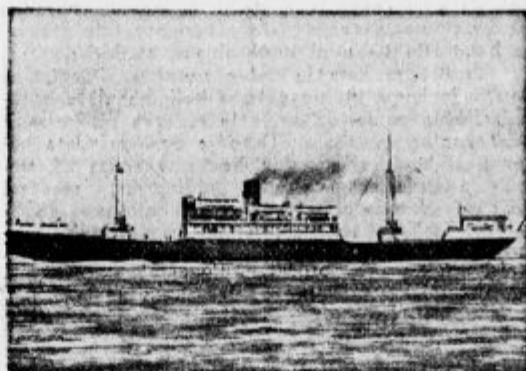
Skoblina in Plevickaje. Še v beli armadi je Skoblin hitro napredoval in se kot generalmajor poročil z 10 let starejšo Nadjo Plevickajo, nekdanjo svojo ujetnico. Po razpadu bele armade se oba zatečeta v emigrantstvo in prideta v Pariz. Družba pa kmalu spozna, kakšno je razmerje v tem paru in generala Skoblina se prime ime »general Plevickaja«; ves je pod vplivom svojo nepreračunljive žene, ki jo pozna tako, kakor se mu je pač sama predstavlja.

Odkar je izginil voditelj ruske emigracije v Parizu, general Kutjepov, je na njegovo mesto stopil general Müller, ki si je za svojega sodelavca kmalu prevzel generala Skoblina. Skoblin je imel nalogo vzdrževati zveze s Sovjetsko Rusijo, da bi njihova organizacija v Parizu bila vsak čas točno obveščena o stanju v posameznih pokrajinah in da bi mogla posegati tudi vmes in tako vplivati na razvoj v Sovjetski Rusiji. Pa so izginili Kutjepov, Müller in za njim Skoblin, pozneje pa še trije drugi agenti. Ostala je le še N. V. Plevickaja, ki stoji pred sodiščem.

## Nova odkritja v procesu proti boljševiškem vohunstvu

V razpravi proti ge. Skoblin, ali z drugim imenom Nadji Vasiljevni Plevickaji, se mreža sovjetskega vohunstva čim dalje bolj razpleta. Obtoženka vsako zvezo z GPU odločno in začuda mirnodušno taji, čeprav številne priče to skoraj neizpodbitno dokazujejo. Tako je vdova po generalu Kutjepovu pred sodiščem izjavila, da ji je obtoženka sama pripovedovala, kako se je v Rigi sešla z agenti GPU in je bil njen mož Skoblin tudi zraven.

Zadnja priča pa je bil nekdanji polkovnik v ruski armadi, sedaj taksi-šofer v Parizu, Savin. Ta je izjavil, da sta generala Müllerja in morda prej še tudi generala Kutjepova odpeljala general Chatilov in Kolpitič, ki sta sicer oba spadala v emigrantsko, boljševiškem režimu nasprotno družbo. Kritični večer je namreč Savin pred neko kavarno na ulici Champs Elysées videl nekega grofa Mendez de Sevilla, ki je s prej omenjenima prišel z močnim avtomobilom, v katerega je potem sedel tudi general Müller. S to pričjo je bila zadnja razprava prekinjena in ni še mogoče slutiti, kdaj se bodo vse okoliščine toliko pojasnile, da bo mogoče izreči sodbo.



Sovjetski parnik »Maria Uljanov«, ki je na večer 22. septembra 1937 (ko je izginil general Müller) natovoril v pristanišču Le Havre velik lesen zabo, nato pa odplul, ne da bi svoj odhod prijavil pristaniški oblasti, kakor je predpisano. Kljub temu, da tako ravnanje pomeni zelo težko kršitev pristaniškega reda, takratna ljudska fronta ni nič ukrenila, da bi imela zanesljiv vpogled v gibanje ladij po pristaniščih. Splošno domnevajo, da je ta parnik odpeljal truplo generala Müllerja.

## Po muzeju usnjenih izdelkov

Najstarejši ohranjeni čevlji je star okrog 6000 let

Mesto Offenbach v Nemčiji ima muzej, kakršnega ni na svetu: muzej usnja, oziroma usnjenih izdelkov. Ustanovil ga je voditelj tamojšnje umetno obrtne šole prof. dr. Hugo Eberhardt. Muzej je bil ustanovljen že leta 1917, v nove prostore — nekdanji paviljon za velesojem — pa je prišel leta 1928 in danes so v njem že zbrani dragoceni predmeti, ki kažejo mnogovrstno porabo usnja. V lepem redu in smotreno razvrščenih skupinah je tu razstavljenih 15.000 predmetov v nekaj nad 500 omarah v 28 sobah.

Težko je opisati, kako se posamezne zgodovinske dobe zrcalijo v porabi usnja. Človek se je usnja posluževal že v davnih dobah in se ga poslužuje še danes, zato je v tem razvoju lepo ogledalo kulture. Ne samo čevlji in rokavice — to je le skromen oddelek muzeja — ampak tudi skrinjice, pasovi, dragocene platnice, pokrivala, celo steklenice iz usnja in nakit moreš tu videti od najpreprostejših oblik do najrazkošnejših.

Mašna obleka iz usnja, slike na usnju, pisemske ovojnice, daljnogledi, sedla iz raznih delov zemlje in raznih dob — to so stvari, ki spadajo k pravim zakladom muzeja, zlasti ker so nekateri predmeti okrašeni z dragocnimi kamni ali pozlačeni, kakor se je rad razkazoval zlasti srednji vek.

Kakor v splošnih muzejih za živali, tako je v tem muzeju povprečen obiskovalec še najbolj dovteten za zbirko čevljev, ki je res zelo popolna. Ob celih stenah stoje po predalih obuvala vseh narodov in vseh časov. Tu so tudi najstarejši doslej znani čevlji: par otroških čevljev iz nekega groba pri Gebelah v Egiptu, nekako iz dobe 4000 pred Kr., stari so torej že blizu 6000 let. Da so stari Egipčani že dobro znali ravnati z usnjem, kažejo lepi rdeči sandali. Poleg teh usnjenih izdelkov iz egiptovske dobe je še več pasov z egiptovsko pisavo, s katerimi so bile opasane mumije. Iz Japonske so tu ženski čevlji za stinjene



Prijetno presenečenje

»Poglej jo no, sedaj je pa naša mačka po dolgem času spet prišla nazaj. Kje se je tako dolgo potikala!«

noge (da so manjše in — lepše), iz Kitajske čevlji z visokimi podstavki. V tej zbirki so tudi obuvala iz Indije, Tibeta, Perzije, Afrike, Amerike, polarnih krajev, iz Turčije, Balkana (tudi bosanske »nanule« vidiš tukaj!), iz Grčije, Rusije, Ogrske in alpekin dežel (poročila ne povedo, ali je prof. Eberhardt našel tudi slovenske »oklece« in jih razstavlja v tem muzeju).

Dragocenosti iz usnja so v posebnem oddelku. Tu so usnjeni okraski iz egiptovskih grobov, štiti iz najstarejših dob, nožnice za bodala, kovčegi in šatulje kraljev in kraljic iz srednjega veka. Med temi je zlasti dragocena zbirka platnic iz knjižnice Franca I., Marije Stuart in Ludvika XIV. Seveda vsi ti predmeti niso izdelani samo iz govejega usnja, ampak iz usnja najbolj redke divjačine (los, samorog, slon, gazela, severni jelen), iz Meksike, Afrike, Amerike, srednje Azije, z otokov Tihga oceana so zbrani raznovrstni vsakdanji predmeti, pa tudi bojni znaki in znamenja ravnarja s sovražniki, kakor mumificirane glave moških poglavarjev, skalp Dakota-Indijanca in obleke Indijancev iz Severne Amerike iz jelenjega usnja. Ustanovitelj muzeja, že omenjeni profesor, je te predmete začel zbirati že l. 1907, zato je — ob sodelovanju mnogih sodelavcev — zbral tako zbirko, ki je pač edinstvena na svetu.

## Žetev na zemlji — skozi vse leto, samo november in december sta »mrtva«

Bogata je zemlja in skoraj v vsakem času človeku kaj prinaša, da ga preživlja. Zaradi različnih toplotnih pasov, ki dajejo letne čase, je žetev na zemlji v posameznih delih v kaj različnih časih. Teh časov je skupaj več kot tri četrtine leta in samo v dveh mesecih ni v nobenem kraju žetve. Oglejmo si ta koledar žetve na našem planetu: januar, februar, marec, april, maj, junij, julij, avgust, september, oktober, november, december.

V Avstraliji, na Novi Zelandiji, v večjem delu republike Chile in v nekaterih pokrajinah Argentine žanjejo v januarju. V februarju žanjejo v Vzhodni Indiji in pas žetve se pomika proti severu in na zahod, kjer se konča v marcu. Mehika, Egipt, Perzija, Sirija žanjejo v aprilu, severni del Male Azije, Kitajska, Japonska, Tunis, Alžir, Maroko in Teksas pa v maju. V juniju žanjejo v Kaliforniji, Španiji, na Portugalskem, v Italiji, na Grškem, na Siciliji in v nekaterih južnih pokrajinah Francije. V ostali Franciji, v srednji Evropi, v južni Rusiji in v večjem delu Združenih držav Severne Amerike žanjejo v juliju. V avgustu pridejo na vrsto Nemčija, Belgija, Nizozemska in Danska. V septembru je čas žetve za Švedsko, Škotsko, Norveško, večidel Kanade in Rusije. V najsevernejših delih teh predelov dozorijo zadnji pridelki, ki dajo sicer bolj skromno novino, žele v oktobru. Torej sta samo dva meseca v letu, november in december, v katerih na zemlji nikjer ni žetve ali kakršnihkoli že novih pridelkov.

## Angleška mornarica napovedala boj revmatizmu

Znano je, kako se Anglija v zadnjem času trudi, da bi svojo armado in zlasti svojo slavno mornarico okrepila in besedi »gospodar morja« dala pomlajen pomen. Pri teh naporih vodstvo ni izpregledalo nobenega sredstva in ne skrbi samo za ladje, ampak tudi za mornarje. Na pobudo mornariškega ministarstva je bil te dni ustanovljen posebni odbor, ki ima nalogo z vsemi sredstvi boriti se proti revmatizmu v »mornarici Njegovega Velikanstva«. Na čelu odbora je osebni zdravnik angleškega kralja lord Horder, in pričakovati je, da bo v kratkem izdal navodila in nakazal pripomočke, ki bodo angleške mornarje varovali pred trganjem v sklepih — kakor jelekne plošče varujejo njihove »dreadnoughte« pred topedi...

## Pili so — na življenje in smrt



Potniki nekega velikega angleškega letala so 7. decembra nad londonskim letališčem pred pristankom preživeli nekaj mučnih minut, v katerih so že kar obračunali z življenjem. Letalo je bilo namreč tako, da je med poletom kolesje potegnilo v trup in pred pristankom se to kolesje ni hotelo sprožiti iz trupa ven, da bi bilo mogoče pristati. Nad 40 minut je letalo krožilo nad letališčem Croydon, moštvo je medtem poskušalo izklopiti kolesje, spodaj pa je bil že dirindaj: gasilske čete so drle ekupaj z rešilnimi avtomobili in policija je obkrožala letališče, da bi ob nesreči, ki se je vsem zdela že neizbežna, vzdržala red. Potniki v letalu so opazovali vse to in jim seveda ni bilo lahko pri srcu... V tem trenutku igralka Frances Maddux (na sliki levo) potegne iz kovčega steklenico likerja in vsa družba je pila na skorajšnje slovo od tega sveta. Medtem pa se je moštvo le posrečilo izklopiti kolesje in letalo je srečno pristalo. Potniki so nadaljevali svojo slavnost v hotelu, kjer pa so že pili — na življenje (tam je bila posneta tudi naša slika). — Vljuden, ne samo civiliziran človek bi pa šel ob taki priliki tudi nekoliko v cerkev!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« grenčice.



Srečna pasja družba.

**Koncert Ljubljanske filharmonije**

V našem, z ozirom na simfonično umetnost tako zelo zasostalem glasbenem življenju, je koncert Ljubljanske filharmonije vedno velik praznik. Saj nam odpira pot k vrelcu najdostopnejše umetnosti in obenem najbolj vzvišene v kraljestvu tonskih oblik, pot do one vrste tonskega življenja, kjer si išče lepota izraza v pojmom odmaknjenih, a kot veličastna reka polnih in nasičenih tonskih utripov, ki so tako zelo blizu nadsnovnemu življenju.

Tudi ta koncert, na katerem je nastopil kot gost-dirigent Lovro Matačić — tako dobro poznan Ljubljani že iz preteklosti — nam je oživil vrsto resnično lepih umetnin, plodov tujih in domačih skladateljev.

Čudoviti vstop v koncertno doživljanje je pomenila »Passacaglia Johana Sebastjana Bacha, tega nedosegljivega tvornega orjaka, ki se razpenja čez življenje zadnjih vekov, oprt z enim bokom na v večnost zamaknjeno srednjeveško gotiko, a z drugim dotikajoč se vse te prečudne, žalostne zmede naših dni kot vodnik iz nje v novo zarjo. Njegova Passacaglia je kot monumentalno svetlišče, podrejeno nadosobnim zakonom oblikovne simetrije ter rastoče po nagibih kozmičnega ravnovesja v pričevanje božanske biti; toda njega dano podobo je instrumentalno preslikal Goedicke po nagibih močnih, a mestoma (zvonovi!) že kar odbijajočih se osebnih razpoloženj.

V tišji zamaknenosti je vodila Mozartova Simfonija v g-molu, kjer se skladatelj izpeva v prečisti melodičnih oblikah, v dosledno preprosti in jasni harmonijah ter v pisanih, a enakomernih ritmih. V tej umetnini, ki je zvesta osnovni klasični simfonični obliki, čeprav ji je sila skladateljevega doživlja razmaknila podstave in jo potisnila v večjo razsežnost, zveni vse značilno razgibavanje skladateljeve duševnosti. V njej se družijo z vdanostjo nadosobnim postavam osebna upornost in zanos, ki si pa vedno znova išče poti do soglasja z vesoljnim življenjskim utripom, v čemer je vprav ona značilnost Mozartove umetnosti, v kateri se človek vedno znova uteši in ubere v skladnost z usodnimi ukrepi in kjer mu ob vsaj trenutnem življenjskem soglasju zazveni v duši klic spomina iz otroških dni.

Nasproten temu umetniškemu izrazu je glasbeni značaj Modesta Petroviča Musorgskega, čigar duševnosti pristni odsev je simfonična pesnitev »Noč na golem brduc. Te glasbene oblike niso več vtelesene potom navdiha iz čistega nesnovnega sveta, temveč so objele tvorno naravo in si osvojile njen odtis. Zato živi glasba Musorgskega vsa na zemlji, hodi po njej in poje o vodah in skalah, o njivah, travnikih in gozdovih, o jutrih, dnevih in nočeh. In še poje o razpoloženjih, ki se vzbujajo v človeku, ko hodi po tej zemlji in varkava njeno žitje. Toda prav v teh razpoloženjih je ona skladateljeva veličina, ki ga dviga vedno znova iz oprijemljivega sveta v njega skrivnost in ki zasluži vedno znova ono tajno prabit, ki urejuje čutni svet. In dasi ima podana simfonična pesnitev svoje izhodišče v tvorni zemski podobi, uhaja vendar iz nje vedno znova v skrivnost življenja, jo ujema v tone ter prinaša v zavest začudenega človeka. Prav tu pa je največja lepota te simfonične podobe.

Ni dolg korak od stilne smeri umetnosti Musorgskega pa do poti, ki jo hodi naš slovenski simfonik Blaž Arnič. Prav po vzoru ruskih naturalistov je tudi on zagledan ves v zemljo in njen živi utrip. Le da ga z druge strani vabi vedno znova k sveži romantiki, zapada. In tako, sta tudi izvedena dva stavka iz njegove simfonije »Dumec (Adagio, Scherzo), ki jo je oplojila Zupantičeva pesnitev, jasen odraz te umetniške miselnosti, ki ne mara trdnega iskanja poti skozi trpká neresena vprašanja sodobnosti, temveč je vsa razgledana v jasno dognanost glasbene umetnosti tam od Beethovna pa do Musorgskega. A v tem okviru je ta umetnost pristna in odkrita. In prvinska je. Kot da diha iz nje razarana gruda in oračev z njo, prav tako se podreja prirodnosti, od koder dobiva celo mestoma neko okorno preprostost. Dasi razkrije skladatelj tu in tam svoje vzore, se vendar giblje pri oblikovanju tonske snovi samovladujoče. Njegov navdih je močan in izrecno instrumentalen, zato je njegova simfonična barva sočna. Pri vsem zna graditi široke oblike, kar je izredna zmožnost in najsí je tir že uglajen. Grajen pa je v danem primeru močnejše adagio kot scherzo, ki je kljub temu, da ima notranjo ložiko, vendar nekoliko preraztegnjen. Tudi se ta zadnja oblika scherzu že odtujuje in bliža bolj kakšnemu capricciu. Iz vse te tonske snovi diha toplo čustvo in odkrit izraz umetnika, ki hodi po zemlji s široko dušo in izliva vanjo brez težkega razmišljanja vjete vtise s proinskim zanosom v nasičene tonske oblike.

Lovro Matačić, ki se z dirigentsko umetnostjo vedno bolj na široko utrjuje svoj sloves, je tudi na tem simfoničnem koncertu vzpostavil svojo izvajalsko sposobnost. Prednost njegovega oblikovanja je nekakšna prvinska nasilnost; svojstvo, ki poganja umetnine v živo valovanje in od tod razvne-ma poslušalstvo z neposrednim duševnim prijemom. Če slediš od umetnine do umetnine temu

oblikovanju tonskega izraza, opašaš, kako gradi dirigent predvsem na celoti; kako se večkrat kar drzno požene čez odtinke in kako prerze tudi zavestno kak podoben vtis, samo da ne izgubi na učinku arhitektonika večjih sestavnih plasti in celote. Matačić ni toliko razmišljujoči filozof, ki bi se spuščal v globino vsake posamezne glasbene misli in ji od tam skrbno gradil obraz, temveč je vse bolj umetnik prvinskih trenutnih duševnih vzponov, ki se ob podajanju zgoščujejo v niz utrinkov nagonske napetosti, ki daje umetnini neposredno njen vzpon in prav tako zajame poslušalca.

V tem pravcu se je tokrat razgibal tudi orkester. V podajanju je bil prožen in je vneto sledil dirigentovi volji. Sorazmerno pretehtana barvitost instrumentalnih trakov se je lepo uveljavljala. Le tehnično ni bilo podajanje še dovršeno; popolnega soglasja ni bilo še v ritmičnem in intonacijskem smislu. Orkestru samemu, ki je že itak ves utrujen od neštetih vaj in opernih predstav, tega res ni mogoče šteti v krivdo. Celo obratno se človeku razkrivajo številne izredne odlike, ki se vse spe v tem simfoničnem ansamblu, ki bi se pa utegnile zbuditi in razviti v posebno vrednoto, ko bi bilo na merodajnih mestih pravo razumevanje, ko bi se te sile vse močnejše zgostile ob simfoničnem koncertnem podajanju in ko bi bili v tem smislu deležni posamezniki in celota primerne pažnje.

Koncert je bil sijajno obiskan in praznično razpoloženje je bilo še dvignjeno sprbu toplega navdušenja, ki ga je bil deležen zlasti dirigent in še posebej skladatelj Arnič.

V. U.

Op. uredništva: Gornjo oceno smo prejeli takoj po koncertu, pa je zaradi preobilice gradiva nismo mogli prej objaviti.

**S čajem odlično prija**



**JAMAICA KOCKE**  
PROIZVODI:  
»IKA«  
PROIZVODNJA VAPLA  
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 101.

**Sport**

**Ljubljana : Jugoslavija (Belgrad)**

V nedeljo se bo odigralo 13. kolo državnega prvenstva ter bo v Ljubljani nasprotnik belozelenih športni klub Jugoslavija iz Belgrada. Po informacijah iz Belgrada se je Jugoslavija za to srečanje temeljito pripravila ter gre v borbo z vso odločnostjo, da si pribori obdeležbo in tako prekine niz neprestanih porazov na vročih ljubljanskih tleh. Ljubljana bo nastopila kompletna kakor v prejšnjih tekmah ter se obeta napeta in ostra borba, v kateri bodo prišli ljubitelji nogometne igre gotovo na svoj račun.

**Ilirija je polagala račune svojega dela v zadnjem letu**

Predsinocnim je imela Ilirija svoj 28. redni občni zbor, na katerem je polagala račune svojega dela v pretekli poslovni dobi. Iz poročil vseh sekcijških načelnikov je izvenlo v glavnem tole: Ni takšnega napredka kakor bi lahko bil, če bi pomanjkanje denarnih sredstev tako ne oviralo njihovega dela. Kakor drugi klubi, tako trpi tudi naš najstarejši klub na pomanjkanju denarnih sredstev, brez katerih ni mogoče napraviti onega, kar bi se lahko, pa naj je še toliko idealizma in še toliko požrtvovalnih delavcev.

**Nemčija : Poljska v telovadbi 691,2 : 657,8**

V Draždanah so se pomerili nemški in poljski telovadci v telovadnih tekmah, katerim je prisostvovalo nad 5000 gledalcev. Zmagali so Nemci z velikim naskokom točk in to kljub temu, da so nastopili z drugo garnituro. Med posamezniki je bil najboljši Nemeč Hans Friedrich s 116,8 točkami. Tudi naslednjih pet mest so zasedli Nemci.

**Težke borbe bodo letošnjo zimo v smučanju**

Pri letošnjem svetovnem prvenstvu v smučarskih tekmah v Zakopanju bodo menda take borbe, kakršnih svet doslej še ni videl. Udarili se bodo v glavnem Norvežani in Finci in tudi Švedci bodo igrali zelo važno vlogo. K tem prvenstvenim tekmam pošljejo Norvežani 30 mož močno četo, ki je zelo dobro pripravljena in ki se hoče dobro odrezati. To je naša častna zadeva, pravijo Norvežani. Njihovi dolgoproglašni so že pričeli z ostrim treningom in najboljši med njimi se snidejo vsak teden na skupnem treningu. Ze v dosedanjem treningu so toliko napredovali, da prav mirno gledajo nasproti prihodnjim prvenstvenim tekmam. In ravno tako se pripravljajo tekmovalci za druge discipline. Norvežani namreč niso nič

kaj zadovoljni z zadnjo svojo zimsko sezono in zato so se sedaj zagrizli in hočejo v letošnji zimi zamujeno nadomestiti. Oni se hočejo na vsak način revanžirati Fincem, ki so jim v pretekli zimi odnesli največ zmag. Zato se lahko trdi, da bo to zimo velik boj med Finsko in Norveško v smučarskih tekmah in bodo borbe, kakršnih doslej še ni bilo.

**Najboljši evropski boksarji**

Mednarodna bokcarska zveza je sestavila listo najboljših evropskih boksarjev, ki takole izgleda:  
Mušja teža: Urbinatti (Italija).  
Bantam: Aurel Toma (Romunija).  
Peresna teža: Dolhem (Belgija).  
Lahka: Spoldi (Italija).  
Welter: Wouters (Belgija).  
Srednja: Christoforidis (Grčija).  
Polteška: Heuser (Nemčija).  
Teška: Scanneling (Nemčija).

**Ljubljanskemu športnemu občinstvu**

Motoklub »Hermes« je zaključil svojo letošnjo, uspehov polno poslovno dobo. Njegovi vozači so v zvezi s prijateljskimi klubi pokazali ljubljanskemu, da ni na višku samo duševna kultura Slovencev, ampak da je na višku tudi športna. Z neštetimi dirkami smo dokazali, da se da tudi v majhnih, skromnih razmerah doseči nekaj velikega.

Smatramo pa, da dirke same na sebi, same zase, še ne morejo dvigniti športne stopnje Slovencev do one višine, katera jim pripada. Spoznali smo, da je potrebna čim večja povezanost članstva in čim tesnejše in prijateljsko obtevanje z ostalimi klubi; kajti, le s čim večjo povezanostjo članstva in s čim ožjim sodelovanjem se okrepí in raste športna zavest. Spoznali smo, da je treba v ta krog aktivnih športnikov privedi tudi športno ljubljano.

Da pa te cilje ustvari, je Motoklub »Hermes« sklenil, da priredi veliko športno zabavo pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Natlačena Marka, ki se bo vršila v soboto 17. t. m. ob 20 v spodnji dvorani hotela Miklič. Danes vabimo vse športne klube, vso Ljubljano, da pride na našo prireditev in s svojo prisotnostjo dokaže, da je za najožje sodelovanje med športnimi klubi, da stoji športnikom ob strani in jim je pripravljena priskočiti vsak čas na pomoč, in na ta način dvigne športni nivo Slovencev do prave višine. En sam človek ne more napraviti ničesar, dva storita že lažje, a tudi trije ne morejo ustvariti tega, kar lahko ustvari vsa Ljubljana. — Ljubljanci, na svidenje v soboto 17. decembra!

**Obvestila športnih zvez, klubov in društev**

Lahkotletska podzveza v Ljubljani (službeno). Spročemo vsem klubom, da je občni zbor podzveze, ki bi moral biti dne 18. t. m., preložen na nedoločen čas. Dan občnega zbora bo pravočasno objavljen. — Predsedstvo.

**Dolores Vieser: 2**

**Podkroški gospod**

Roman. — Poslovenil Janex Pucelj.

»Na okopih v Bukarešti se sprehajali,« mu pade tovariš v popevko.

Ljudje na trgu postajajo:

»O lej, to mora biti pa Flegarjev Anderč!«

Trg s svojimi črnimi hišami se odpre.

»Tako, pa sva,« reče Anderč in proži prijatelju roko. »Sem radoveden, kaj poreko naši! — Prideš kaj k nam jutri?«

»Pojutrišnjem,« se zasmeje Nartej.

»Mamin fantek!« mu zakliče Anderč nazaj čez ramo.

Nartej vidi že, kako mu prijatelj v senci velike, mračne hiše togo skoči s konja in potkna na vrata. Tedaj naenkrat ves nepočakan deskne in počene konja v dir skozi grajska vrata, mimo špitalskega Svetega Duha, proti Goričici.

Ah, kako mehko boža sapica sem od jezera! Vigrud prihaja. Belim oblakom se mudí. Drug za drugim izginjajo za zelenim gorskim slemenom. Na znamenju, ki stoji med mladimi brstečimi setvami in travniki, od zime golimi, se blesti sonce.

Nartij pa še pogleda ne privoščí žareči palici svetega Lenarta, svojega patrona, ne gorečemu plasku svetega Florijana. Opazuje tja čez proti gozdnemu obronku. Tam stoji hiša, težka in zastavna; rumeni zidovi se upirajo ob kólíče. V široko črtno rdečih vrat se za trenutek naslika trpoleča rdečina.

»Hajdi, Miško, beži!«

Miško noče več bežati. Truden je in mlad tudi že ni več. Pa ko se mu ujame v nozdrvi nežen vonj po hleva sončnem ogredju in zračnem vetru, poskusi vsaj poblešno dirjati.

nad zemljo in na zemlji in pod zemljo dobri duhovi — naj ti varujejo vsak las, naj te varujejo, kadar greš in korakaš, kadar ješ in spiš, kadar — — —

»Ampak Naney,« se zasmeje Nartej, »to bi me bilo kaj čedno strah, če bi mi bili zmeraj vsi duhovi za petami!«

Gluha Naney ga ne razume in dogovori svoj blagoslov do konca. Nartej strese še šapo Tevžu in gre nato za materjo gori v izbo. Tam diši po nasilanih smrekovih bodicah.

»Če ti bo le še zadosti dobro?« vpraša mati Zavorja pol poredno, pol skrbno

»No, veste, naš fantovski brlog tudi ni bil prav najboljši! Čevlji so zvečer frčali na vse strani, da je omet letel od zida.«

»O, Marija, to je moralo biti ljubeznivo! se zavzame mati in mu začne odpenjati usnjeni jopič.

»No, saj, posebno tiho ni šlo! — — — Pa nikarte tega, saj lahko sam!«

Sunkoma si potegne Nartej suknjič čez glavo in ga vrže na posteljo, da oprasé posušeni blatni madeži rdeče vezene blazine. Mati ga vzame skrbljivo v roke in meni:

»Ali hočeš, da ga umijem ali namažem? Stare reči se ti ne bodo več podale — — —

»Čakajte, spodaj v torbi imam pražnjo obleko,« reče fant in hoče skočiti k vratom. Pa materino veselje ga prehití:

»Ti jo prinesem jaz!« in že ji zadoni korak po veži.

**Vsakdo si želi Kodak FOTOAPARATI**

**BABY BROWNE**  
Box-kamera iz bakelita, ima zapor za časovne in trenutne posnetke — 8 posnetkov 4 x 6 cm, kamera za mladež, skupno s tremi filmi

**din 96'—**

**KODAK BOX 620**  
format 6 x 9 cm, za trenutne in časovne posnetke, tri zaslonke in optični iskalec. Zelo solidna box-kamera, ki jo nudimo po propagandni ceni

**din 98'—**

**KODAK BULLET**  
kamera iz bakelita, zložitiva potom polzastega zavoja, format 4 x 6 cm

**din 120'—**

**JUNIOR 620**  
kvalitetna kamera 6 x 9 cm, zelo poceni. Različne optike do 4,5, sprožilec na oklopu, optični iskalec, zapor do 1/100 sek., solidna in jaka konstrukcija

**od din 480'—**

**VOLLENDÁ 620**  
prečno in solidno grajena kamera za naprednega amaterja, format 6 x 9 cm, z optiko 4,5 — Kodak, Schneider ali Zeiss objektivom, Compur zaporom do 1/100 sek., sprožilec na oklopu, izvedba v kromu

**od din 1200'—**

**DUO 620**  
Format 4 x 6 cm, za 16 posnetkov na Kodak filmu št. 620. Jake optike do 3,5 — Kodak, Schneider ali Zeiss objektivom, Compur zapor do 1/100 sek., sprožilec na oklopu, izvedba v kromu

**od din 1350'—**

**RETINA I in II**  
Izredno praktična kamera malega formata, precizna in kvalitetna izvedba, vsi modeli imajo sprožilec na oklopu, avtomatični transport filma, Retina I ima jako optiko 3,5 in Compur zapor — a Retina II celo do 1:2. Optike so: Ektar, Xenar, Tessar in Xenon. — Retina II ima z objektivom vezani daljnomer ter napravo proti dvojnemu osvetlitvam, izvedba je v kromu

**RETINA I od din 1350'—**  
**RETINA II od din 2500'—**

Filmanje s Cine Kodak aparati je zabavno in poceni. Amaterski aparati za snemanje 8 mm filmov že

**od Din 1900'—**

S temi besedami odpne torbo in izvleče iz nje zelen suknjen jopič in ozke, žoltorjave hlače, naglo smukne vanje, medtem ko mati pospravlja umazano jezdno opremo.

Zavorja mora ogledovati svojega mladca: lo kakšen čvrst fant ti je! Z dvajsetimi leti zresel kakor mlado drevo. Tak je stal svoj čas pred njo gospod Sebastian. — Njega je izgubila. To pa je njen otrok, njena last, njeno edino in vse. Ta bo vsevilj ostal njen otrok, njega ne more izgubiti!

»Da si le spet pri meni!« ponovi tiho mati.

Nartej jo stisne za roko tako krepko, da jo zaboli. Vendar ji je tako sladko, ko čuti, kako okorno nežno ji stiskajo roko fantovi prsti.

Spodaj v veži je hladno. V veliki sobi poleg kuhinje pa je z vезenim hodnim prtom pogrnjena miza, polna pisane lončene in svetle kositrne posode. Tu diši svinjska pečenka in iz vrča se kadi vrelo vino; zlati kolačič se kopičijo v slastno goro. Je čudovito, mahnití po vsem tem: tako kakor mati, ti ne zna kuhati nič!

Zavorja srkne od vina in mrvi kolaček. Vsa se je zagledala od veselja: kako mu gre v slast! Vedno spet obrača sklade na najboljšo stran in posluša, kako ponosno pripoveduje njen fant.

Konči Ahačič:

13

## Jaka Spaka in čudodelna dlaka



Začela je prezirati svoje podložnike in zaničevala je njihovo vdanost. Pa tudi bogatim knezom in kraljem, ki so jo prihajali snubit iz bližnjih in daljnih dežel, se je le posmehovala. Naj so bila darila še tako dragocena in snubec še tako ugleden, kraljičina Marjetica se mu je s svojimi družicami le prevzetno rogala in iz njega norce brila.



Ceprav je bila kraljičina Marjetica zelo ošabna in neprijazna, je vendarle ljubila cvetje. Nekoč se sprehaja po polju in nabira rože. Prav nič ne pazi na pot in zagre na kmetske travnike. Na njih pase sivolasi pastir svinjo z mladiči. Starček je v senci zadremal, pujski pa se pode po trati in rado vedno pritečejo do Marjetičine zlate vlečke. »Kaj pa to?« si misli pujsk in stopi na vlečko.

## RADIO-APARATI

nove tipe od 750 dinarjev naprej.

RADIO BANJAI - LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 20.

### Programi radio Ljubljana:

Petek, 16. decembra: 11 Soliska ura: Pojdimo pogledat Gradščano ali Vražjo jamo, najglobokjše brezno Slovenije (g. Ivan Miehler) — 12 Iz raznih krajev (pl.) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: O kolinah (g. Ivanka Simončič) — 18.30 Naše pevke (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Lehen) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ur. — 19.30 10 minut za planince: Božič v planinah (g. Kveder Janež) — 20 Koncert Radijskega orkestra — 21.10 1. ura sonat. Klavir: gđe. Herta Seifert, razlaga: g. S. Kopore — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške pl.

### Drugi programi:

Petek, 16. decembra: Belgrad: 20 Zagreb, 21 Klavir: X. V. Z. — Zagreb: 20 Grške pesmi in plesi, 20.30 Tenor in gosli, 31.30 Zbor, 22.30 Plesna glasba — Sofija: 19 Opera — Varšava: 19 Pisan koncert, 21 Zbor, 21.15 Filh. koncert — Budimpešta: 19.30 Opera — Dunaj: 19 Beethovenov koncert, 20.10 Simf. koncert, 22.40 Plesna glasba — Berlin: 19 Odlomki iz pravljicnih oper, 20.10 Komorni koncert — Bratislava: 19.15 Koranice in pesmi, 21 Slagerji — Köln: 19.10 Opereta in filmska glasba — Monako: 20.10 Brahmsove pesmi, 20.30 Sodobni skladatelji — Strassbourg: 21.45 Opereta.

## Mali oglasi

### Službodobe

#### Likarico

za fino moško perilo takoj sprejem. — Mlakar, Selenburgova ulica 4. (b)

#### Knjigovodjo

izvežbanega — sprejme tovarna čevljev na Gorenjskem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Knjigovodja-bilancist 19.365.

#### Čevljarja

prvovrstnega, s potrebnimi stroji, za najfinjša modna dela — sprejem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Sodoben« 19.411. (b)

#### Dekle

za hišna dela se sprejme. Družina brez otrok. Plača dobra. Pismene ponudbe s fotografijo poslati: Dr. Nikola Petrovič, lekar, Kolarčeva ulica 1 — Beograd. (b)

#### Stalno službo

dobi potnik ali upokojenec. Za prevzem avtomobila potrebno 4000 din ali zlatina. Ponudbe poslati podružnici »Slovenca« v »Celju« pod zn. »Pošten« št. 19.422. (b)

### Vajenci

#### Frizersko vajenko

in brivskega vajenca, po možnosti tak, ki sta se že učila te obrti — takoj sprejme Dorčec Ivan, Ljubljana, Dalmatinova ulica 13. (v)

### Prodamo

#### Čebulo

razpošilja Mikl Vladimir, Sv. Marjeta, p. Moškanjeci.

#### Štajerska jabolka

vedno na zalogi po nizki ceni pri Gospodarski zvezi, Ljubljana, Tyrseva c.

### VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri

#### Centralni vinarni

v Ljubljani.

TELEFON ŠTEV. 25-73

### Prvovrstni trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

nudi

I. Pogačnik

Bohoričeva 5 Telefon 20-59

### CONTINENTAL



pisalni stroj za dom

in pisarno!

Samoprodaja:

Ivan Legat

Ljubljana — Maribor

### SOBE

#### IŠČEJO:

Mirno sobo

išče akademik. Ponudbe

upravi »Slovenca« pod

»Januar« 19.413. (s)

### Stanovanja

#### ODDAJO:

Enosobno stanovanje

s kabinetom, sončno, čisto,

v centru, oddam solidni gospodini. Naslov

in upravi »Slovenca« pod

št. 19.402. (č)

### Posestva

V Brežicah in okolici

so naprodaj hiše, krasna

stavbišča, vinogradi, sadovnjaki

in gozdovi ter zaokroženi deli Attems-

vega veleposestva. — Po-

jasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

### IZBIRA NI TEZKA

Kadar je treba določiti

časopis v katerem naj

oglašuje trgovec ali obrtnik,

Vsako bo pri tem upošteval list,

potom katerega bo prišel zagotovo

v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji

prebivalstva. In to je naš

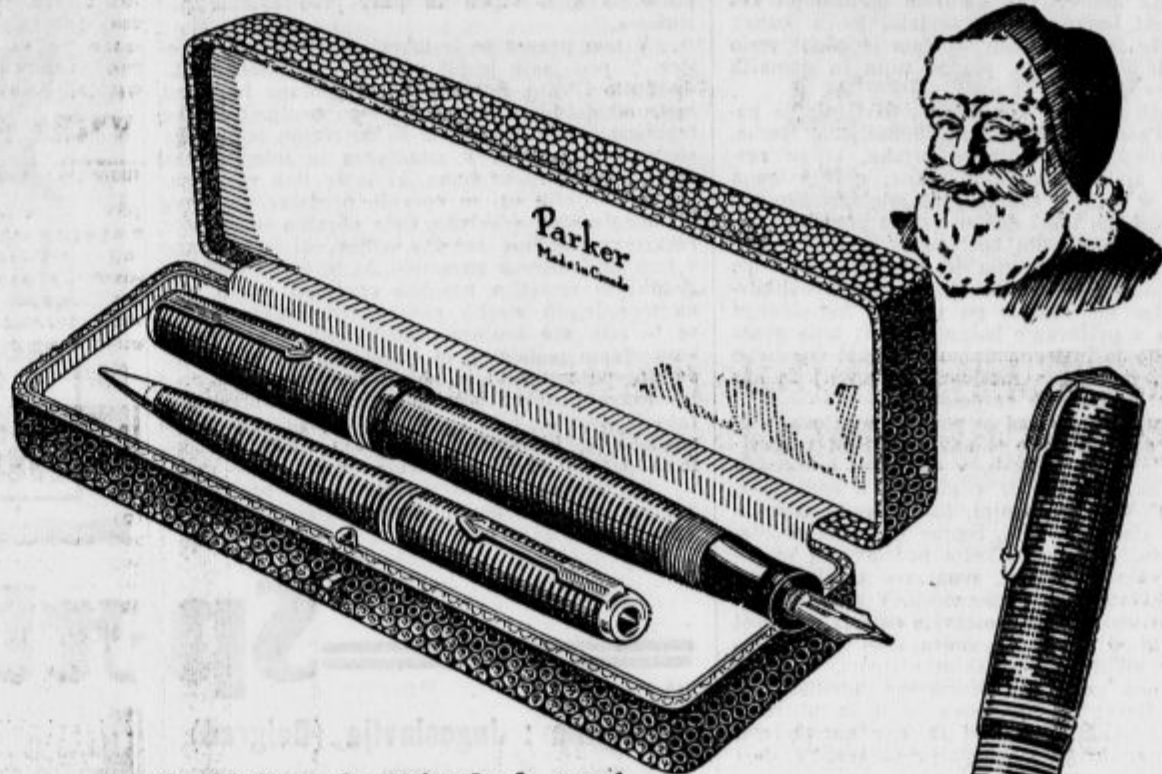
dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere

posebno ob nedeljah — s malo izjemami vsaka slovenska

hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

730

## LEPŠEGA DARILA SI ne morete misliti!



Darilo ki Vam bo priraslo k srcu!

To bo darilo, ki ga boste vse življenje nosili na srcu, ob katerem se boste često s toplim občutkom spominjali Nanjo in na Njeno dobro misel, da Vam je kot darilo izbrala ravno najizbranejšo polnilno pero na svetu.

Garantirano popolno držalo z velikim zlatnim peresom s konico od dragocenega osmi-

jevega iridija, ki jamči odlično pisavo. Skupno s primernim polnilnim svinčnikom, bo ta krasna garnitura najelegantnejše darilo za človeka vsakršne starosti.

Izberite si za vsakogar, ki ga nameravate obdarovati, darilo iz bogate Parkerjeve zbirke.

Pazite na ime in na dovršeno lepo puščičasto zaponko. Srečen Božič!

## Parker Vacumatic

MEHANIČNO GARANTIRANO DOVRŠEN

NOTTER I DRUG, GUNDULIČEVA ul. 4, ZAGREB PRIMERNI SVINČNIKI Din. 350, 250

Dobavlja RADIOVAL d. z. Ljubljana, Dalmatinova št. 13

## V naši podružnici v Mariboru

dobite lahko vsa pojasnila glede inseratov!



## Marija Vrančič roj. Ude

Umrli so v sredo, dne 14. decembra 1938, ob petih zvečer.

Pogreb bo v petek, dne 16. decembra 1938, ob treh popoldne izpred Zavetičča

sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9. Tja so se namreč prenesli zemeljski ostanki

na mrtvaški oder iz Dola pri Ljubljani. — Svete maše zadušnice bodo opravljene

v več cerkvah. — Molite zanjo tudi vi, dragi sorodniki, prijatelji in znanci.

Dol — Ljubljana, 15. decembra 1938

Ana por. Pogačar, hči in Rudolf, sin, z ostalimi sorodniki

## ZAHVALA

VSEM, ZLASTI ONIM, KI STE PRISOSTVOVALI OB NAJBREDKEJŠI URI NJEGOVE LOČITVE IN ZANJ MOLILI, TER VSEM ONIM, KI STE SPREMILI NASEGA PREBLAGEGA, SKRBNEGA IN ZLATEGA PAPANA, STAREGA PAPANA, BRATA, STRICA IN SVAKA, GOSPODA

## SEBASTIJANA TRAMPUŠA

DAVČNEGA UPOKOJENCA

NA NJEGOVI ZADNJI POTI, MU OKRASILI KRSTO S CVETJEM IN NAS TOLAZILI V TEZKI BOLI — IZREKAMO NAJPRISRONEJŠO ZAHVALO. PRIPOROČAMO GA V POBOŽNO MOLITEV.

LJUBLJANA, SALVE, PRAGA, DNE 15. DECEMBRA 1938.

ZALUJOČA HČI LUCIJA

IN DRUŽINE: ING. STRANČAR, DR. COSI, ING. LORENC.



Zaspala je v Gospodu, v sredo zvečer, dne 14. decembra 1938, naša nepozabna mama, gospa

## Marija Megušar

Pogreb blagopokojne bo v soboto, dne 17. decembra 1938, ob 9 dopoldne v Selcih.

Selca, dne 15. decembra 1938

Ivana por. Košir, Jožef, dr. Anton, Angela, Franc, Matija in Jakob Megušar, sinovi in hčere

Košir Jožef, Magda roj. Muri in Marija Zumer, zet in sinahi Janko, Milica, Vinko, Marinka, Vladko, Marinka, Joško, Franci in Janez, vnuki in vnučkinje